



Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE IŠVADA,
pateikta 2018 m. gegužės 3 d.¹

Byla C-207/16

Ministerio Fiscal

(*Audiencia Provincial de Tarragona* (Taragonos provincijos teismas, Ispanija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Elektroniniai ryšiai – Asmens duomenų tvarkymas – Teisė į privatų gyvenimą ir į tokių duomenų apsaugą – Direktyva 2002/58/EB – 1 straipsnis ir 15 straipsnio 1 dalis – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 7 ir 8 straipsniai ir 52 straipsnio 1 dalis – Teikiant elektroninių ryšių paslaugas surinkti duomenys – Policijos institucijų prašymas suteikti prieigą ikiteisminio tyrimo tikslu – Proporcingumo principas – „Sunkaus nusikaltimo“, pateisinančio pagrindinių teisių ribojimą, sąvoka – Sunkumo kriterijai – Galima skirti bausmė – Minimali riba“

I. Įvadas

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą iš esmės susijęs su „sunkių nusikaltimų“² sąvokos, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją – ši jurisprudencija suformuota Sprendime *Digital Rights Ireland ir kt.*³ (toliau – Sprendimas *Digital Rights*), paskui Sprendime *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.*⁴ (toliau – Sprendimas *Tele2*), kuriuose ši sąvoka vartojama kaip Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintų teisių, t. y. atitinkamai teisės į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą ir teisės į asmens duomenų apsaugą, ribojimo teisėtumo ir proporcingumo vertinimo kriterijus, – aiškinimu.

2. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nagrinėjant apeliacinį skundą dėl teismo nutarties, kuria atsisakyta leisti policijos institucijoms perduoti judriojo ryšio operatorių turimus tam tikrus civilinės būklės duomenis, kad būtų nustatyta asmenų tapatybė, siekiant vykdyti ikiteisminį tyrimą. Skundžiama nutartis motyvuota, be kita ko, argumentu, kad neteisėta veika, dėl kurios pradėtas šis ikiteisminis tyrimas, nėra sunkus nusikaltimas, priešingai, nei to reikalaujama pagal taikytinus Ispanijos teisės aktus.

1 Originalo kalba: prancūzų.

2 Šiuo atveju ši sąvoka turi būti suprantama kaip susijusi tik su nusikaltimais pagal baudžiamąją teisę.

3 2014 m. balandžio 8 d. sprendimas (C-293/12 ir C-594/12, EU:C:2014:238), kuriame Teisingumo Teismas 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/24/EB dėl duomenų, generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimo ir iš dalies keičiančią Direktyvą 2002/58/EB (OL L 105, 2006, p. 54) pripažino negaliojančia dėl to, kad „priimdamas Direktyvą 2006/24 Sąjungos teisės aktų leidėjas pažeidė ribas, kurias lemia proporcingumo principo laikymasis atsižvelgiant į Chartijos 7, 8 straipsnius ir 52 straipsnio 1 dalį“ (69 punktas).

4 2016 m. gruodžio 21 d. sprendimas (C-203/15 ir C-698/15, EU:C:2016:970), kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad pagal Sąjungos teisę, *pirma*, „draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose kovos su nusikalstamumu tikslais numatyta pareiga bendrai nediferencijuojant saugoti visus su visais abonentais ir registruotais naudotojais susijusius srauto ir vietos nustatymo duomenis, perduodamus bet kokia elektroninio ryšio priemonė“, ir, *antra*, „draudžia[mi] nacionalinės teisės akt[ai], reglamentuojan[tys] srauto ir vietos nustatymo duomenų apsaugą ir saugumą, ypač kompetentingų nacionalinių institucijų prieigą prie saugomų duomenų, jeigu tokia prieiga neapribojama, kovojant su nusikalstamumu, tik kovos su sunkiais nusikaltimais tikslais, jai netaikoma išankstinė teismo ar nepriklausomos administracinės institucijos kontrolė ir nereikalaujama, kad nagrinėjami duomenys būtų saugomi Sąjungos teritorijoje“ (rezoliucinės dalies 1 ir 2 punktai).

3. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės klausia, kaip turi būti nustatyta nusikaltimų sunkumo riba, nuo kurios, atsižvelgiant į nurodytą jurisprudenciją, gali būti pateisinamas Chartijos 7 ir 8 straipsniuose saugomų pagrindinių teisių ribojimas, kai kompetentingoms nacionalinės valdžios institucijoms suteikiama prieiga prie elektroninių ryšių paslaugų teikėjų išsaugotų asmens duomenų.

4. Nustatęs, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją nagrinėti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą ir kad jis yra priimtinas, sieksiu įrodyti, kad prieiga prie asmens duomenų tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos šioje byloje, yra minėtų pagrindinių teisių apribojimas, kurio nėra tarp tų atvejų, kai tik kova su sunkiais nusikaltimais gali pateisinti tų teisių ribojimą, remiantis nurodyta jurisprudencija.

5. Kadangi manau, jog dėl ypatingo pagrindinės bylos dalyko Teisingumo Teismui nereikės atsakyti į tokius prejudicinius klausimus, kaip jie suformuluoti iš pradžių, tik subsidiariai pateiksiu pasiūlymus dėl kriterijų, prireikus leidžiančių apibrėžti „sunkių nusikaltimų“ sąvoką, kaip tai suprantama pagal šią jurisprudenciją, atsižvelgiant būtent į galimos skirti bausmės kriterijų.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

6. 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių)⁵, iš dalies pakeistos Direktyva 2009/136/EB⁶ (toliau – Direktyva 2002/58), preambulėje nustatyta:

„(2) Šia direktyva siekiama gerbti pagrindines žmogaus teises ir laikomasi [Chartijos] principų; visų pirma šia direktyva siekiama užtikrinti visapusišką pagarbą <...> Chartijos 7 ir 8 straipsniuose išdėstytoms teisėms.

<...>

(11) Ši direktyva, kaip ir Direktyva 95/46/EB^[7], nenagrinėja pagrindinių teisių ir laisvių apsaugos klausimų, susijusių su veiklos rūšimis, kurių nereglementuoja Bendrijos teisės aktai. Todėl ji nekeičia esamos pusiausvyros tarp fizinio asmens teisės į privatumą ir valstybių narių galimybės imtis šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalyje nurodytų priemonių, kurių reikia užtikrinti visuomenės saugumą, gynybą, valstybės saugumą (įskaitant valstybės ekonominę gerovę, kai veiklos rūšys yra susijusios su valstybės saugumo klausimais) ir baudžiamosios teisės vykdymu [taikymu]. Tokiu būdu ši direktyva neturi jokio poveikio valstybių narių galimybėms teisėtu būdu perimti elektroninių ryšių pranešimus arba imtis kitų priemonių, kurių reikia minėtiems tikslams pasiekti laikantis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos [(toliau – EŽTK)], kaip išaiškinta Europos žmogaus teisių teismo nutarime [kaip ją savo sprendimuose aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas] [(toliau – EŽTT)]. Tokios priemonės turi būti tinkamos, griežtai atitinkančios siekiamą tikslą ir būtinos demokratinėje visuomenėje, taip pat joms turi būti taikoma tinkama apsaugos garantija pagal [EŽTK]^[8].“

5 OL L 201, 2002, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 514.

6 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (OL L 337, 2009, p. 11).

7 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355).

8 Visų pirma laikantis EŽTK 8 straipsnio, pagal kurį:

„1. Kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo privatus ir šeimos gyvenimas, būsto neliečiamybė ir susirašinėjimo slaptumas.

7. Direktyvos 2002/58 1 straipsnyje „Taikymo sritis ir tikslas“ išdėstyta:

„1. Šioje direktyvoje numatytas valstybių narių nuostatų, užtikrinančių vienodo lygio pagrindinių teisių ir laisvių, ypač teisės į privatumą ir konfidencialumą, apsaugą, susijusių su asmens duomenų tvarkymu elektroninių ryšių sektoriuje <...>

<...>

3. Ši direktyva netaikoma veiklos rūšims, kurios neįeina į Europos bendrijos steigimo sutarties taikymo sritį, tokioms, kurios nurodytos Europos Sąjungos steigimo sutarties V ir VI antraštinėse dalyse, ir visais atvejais veiklos rūšims, susijusioms su visuomenės saugumu, gynyba, valstybės saugumu (įskaitant valstybės ekonominę gerovę, kai atitinkamos veiklos rūšys yra susijusios su valstybės saugumo klausimais) bei valstybės veiksmais baudžiamosios teisės srityje.“

8. Šios direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ nustatyta:

„Jeigu toliau nepateikta kitaip, šioje direktyvoje vartojamos sąvokos yra apibrėžiamos taip, kaip apibrėžta [Direktyvoje 95/46] ir 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva)[⁹].

Šioje direktyvoje:

- a) „naudotojas“ – tai bet kuris fizinis asmuo, vartojantis viešai prieinamą elektroninių ryšių paslaugą privačiais ar verslo tikslais, ir nebūtinai tai darantis išankstinio paslaugos užsakymo būdu;
- b) „srauto duomenys“ – tai duomenys, tvarkomi pranešimui perduoti elektroninių ryšių tinklu, taip pat sąskaitoms už tokį perdavimą pateikti;
- c) „vietos nustatymo duomenys“ – elektroninių ryšių tinkluose arba elektroninių ryšių paslaugų teikimo metu tvarkomi duomenys, nurodantys viešosios elektroninių ryšių paslaugos gavėjo galinių įrenginių geografinę padėtį;
- d) „pranešimas“ – tai informacija, kuria apsieikiama arba kuri perduodama tarp baigtinio skaičiaus šalių, naudojantis viešai prieinamomis elektroninių ryšių paslaugomis. Jam nepriskiriama informacija, perduodama kaip dalis viešojo transliavimo paslaugos, naudojant elektroninių ryšių tinklus, išskyrus tuos atvejus, kai tokia informacija gali būti susijusi su informaciją gaunančiu abonentu arba naudotoju, kurio tapatybę galima nustatyti;

<...>“

9. Direktyvos 2002/58 15 straipsnio „Kai kurių [Direktyvos 95/46] nuostatų taikymas“ 1 dalyje nustatyta: „Valstybės narės gali patvirtinti teises priemones, ribojančias šios direktyvos 5 ir 6 straipsniuose, 8 straipsnio 1, 2, 3 ir 4 dalyse ir 9 straipsnyje nustatytų teisių ir pareigų taikymą, jeigu toks ribojimas yra būtina, tinkama ir adekvati demokratinės visuomenės priemonė, skirta apsaugoti nacionalinį saugumą (t. y. valstybės saugumą), gynybą, visuomenės saugumą, taip užkardant, tiriant ir nustatant baudžiamąsias veikas ar neteisėtą elektroninių ryšių sistemos naudojimą, kaip nurodyta

2. Valstybės institucijos neturi teisės apriboti naudojimosi šiomis teisėmis, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus ir kai tai būtina demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo, visuomenės apsaugos ar šalies ekonominės gerovės interesams siekiant užkirsti kelią viešosios tvarkos pažeidimams ar nusikaltimams, taip pat būtina žmonių sveikatai ar moralei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti.“ (lietuvių k. skelbta: Valstybės žinios, 2011 m. gruodžio 22 d., Nr. 156-7390)

9 OL L 108, 2002, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349.

[Direktyvos 95/46] 13 straipsnio 1 dalyje. Valstybės narės gali, *inter alia*, patvirtinti teises priemones, leidžiančias ribotą laikotarpį saugoti duomenis, remiantis šioje dalyje nustatytais motyvais. Visos šioje dalyje nurodytos priemonės turi atitikti bendruosius Bendrijos teisės principus, tarp jų ir nurodytus Europos Sąjungos Sutarties 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse.“

B. Ispanijos teisė

1. Įstatymas Nr. 25/2007

10. 2007 m. spalio 18 d. *Ley 25/2007 de conservación de datos relativos a las comunicaciones electrónicas y a las redes públicas de comunicaciones* (Įstatymas Nr. 25/2007 dėl duomenų, susijusių su elektroniniais ryšiais ir viešaisiais ryšių tinklais, saugojimo)¹⁰ (toliau – Įstatymas Nr. 25/2007) į Ispanijos teisę buvo perkelta Direktyva 2006/24¹¹, kurią Sprendime *Digital Rights* Teisingumo Teismas pripažino negaliojančia.

11. Pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos Įstatymo Nr. 25/2007 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Šiuo įstatymu siekiama reglamentuoti operatorių pareigą saugoti teikiant elektroninių ryšių arba viešųjų ryšių tinklų paslaugas generuojamus arba tvarkomus duomenis, pareigą perduoti šiuos duomenis įgaliojusiems pareigūnams gavus reikiamą teismo leidimą, siekiant atskleisti Baudžiamajame kodekse arba specialiuosiuose baudžiamosios teisės srityje priimtuose įstatymuose nurodytus sunkius nusikaltimus, vykdyti jų ikiteisminį tyrimą ir priimti teismo sprendimą.

2. Šis įstatymas taikomas fizinėms ir juridinėms asmenims, srauto ir vietos nustatymo duomenims ir susijusiems duomenims, būtiniais abonentui ar registruotam naudotojui nustatyti .

<...>“

12. To įstatymo 3 straipsnyje išvardyti duomenys, kuriuos operatoriai privalo saugoti. Konkrečiai kalbant, remiantis šio 3 straipsnio 1 dalies a punkto 1 papunkčio ii dalimi, tai yra duomenys, būtini ryšio šaltiniui išaiškinti ir nustatyti, kaip antai, kiek tai susiję su judriuoju telefono ryšiu, abonto ar registruoto naudotojo vardas ir pavardė (pavadinimas) bei adresas.

2. Baudžiamasis kodeksas

13. Remiantis pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos Ispanijos baudžiamojo kodekso 13 straipsnio 1 dalimi, „sunkūs nusikaltimai yra tie nusikaltimai, už kuriuos įstatyme nustatyta sunki bausmė“.

14. Šio kodekso 33 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Pagal pobūdį ir trukmę bausmės skirstomos į sunkias, apysunkes ir nesunkias.

2. Sunkios bausmės yra šios:

a) laisvės atėmimas iki gyvos galvos, kuris gali būti peržiūrimas;

¹⁰ BOE, Nr. 251, 2007 m. spalio 19 d., p. 42517.

¹¹ Tai matyti iš šio įstatymo preambulės ir esminių jo nuostatų, kurių formuluotė tapati atitinkamoms Direktyvos 2006/24 nuostatom.

b) ilgesnės nei penkerių metų trukmės laisvės atėmimas;

<...>“

3. Baudžiamojo proceso kodeksas

15. Ispanijos baudžiamojo proceso kodeksas buvo iš dalies pakeistas pagal 2015 m. spalio 5 d. *Ley Orgánica 13/2015 de modificación de la Ley de Enjuiciamiento Criminal para el fortalecimiento de las garantías procesales y la regulación de las medidas de investigación tecnológica* (Pagrindinis įstatymas dėl Baudžiamojo proceso įstatymo pakeitimo siekiant sustiprinti procesines garantijas ir sureguliuoti technologines ikiteisminio tyrimo priemones)¹² (toliau – Pagrindinis įstatymas Nr. 13/2015).

16. Pagal šį 2015 m. gruodžio 6 d. įsigaliojusį įstatymą į Baudžiamojo proceso kodeksą įtrauktas prieigos prie elektroninių ryšių paslaugų teikėjų saugomų duomenų, susijusių su telefono ir telekomunikacijos ryšių procesais, dalykas.

17. Remiantis pagal šį įstatymą iš dalies pakeistos redakcijos Baudžiamojo proceso kodekso 579 straipsnio 1 dalimi, „teismas gali išduoti leidimą perimti įtariamojo siunčiamą ar gaunamą privačią, pašto ir telegrafo korespondenciją, įskaitant faksą, burofaksą ir tarptautines pinigų perlaidas, su ja susipažinti ir analizuoti, jeigu yra požymių, leidžiančių manyti, kad tai leis atskleisti ar patikrinti bylai reikšmingą aplinkybę ar veiksnį, jeigu ikiteisminis tyrimas vyksta dėl šių nusikaltimų:

- 1) tyčinių nusikaltimų, už kuriuos nustatyta maksimali bent trejų metų laisvės atėmimo bausmė;
- 2) grupinių nusikaltimų arba nusikalstamo susivienijimo padarytų nusikaltimų;
- 3) terorizmo.“

18. Šio kodekso 588 ter j straipsnyje „Paslaugų teikėjų automatizuotose duomenų apdorojimo sistemose saugomi duomenys“ nustatyta:

„1. Įgyvendinant teisės aktus dėl duomenų, susijusių su elektroniniais ryšiais, saugojimo arba savo iniciatyva komerciniais ar kitokiais tikslais elektroninių ryšių paslaugų teikėjų arba asmenų, kurie sudaro palankesnes sąlygas ryšiams, saugomi elektroniniai duomenys, susiję su ryšių procesais, gali būti perduoti, kad būtų panaudoti per baudžiamąjį procesą teismo leidimu.

2. Kai šie duomenys būtini nusikaltimams tirti, kreipiamasi į kompetentingą teismą, kad šis išduotų leidimą rinkti informaciją, saugomą elektroninių ryšių paslaugų teikėjų automatizuotose duomenų apdorojimo sistemose, visų pirma siekiant atlikti kryžminę ar loginę duomenų paiešką, jeigu buvo nurodytas informacijos, prie kurios siekiama gauti prieigą, pobūdis ir perdavimą pagrindžiančios priežastys.“

III. Pagrindinė byla, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

19. H. Sierra policijoje pateikė pareiškimą dėl 2015 m. vasario 16 d. įvykdyto plėšimo, per kurį iš jo atimta piniginė, mobilusis telefonas ir jis buvo sunkiai sužalotas.

¹² BOE, Nr. 239, 2015 m. spalio 6 d., p. 90192.

20. 2015 m. vasario 27 d. rašte kriminalinė policija *Juzgado de Instrucción nº 3 de Tarragona* (Taragonos ikiteisminio tyrimo teisėjas Nr. 3, Ispanija; toliau – ikiteisminio tyrimo teisėjas) prašė įpareigoti įvairius telefono ryšio operatorius pateikti, pirma, telefono numerius, kurie buvo įjungti naudojant pavogtą mobilųjį telefoną su atitinkamu IMEI¹³ kodu nuo 2015 m. vasario 16 d. iki 2015 m. vasario 27 d., ir, antra, visų telefono numerių SIM kortelių, kurios buvo aktyvuotos naudojant tą IMEI kodą, savininkų ar naudotojų asmens duomenis¹⁴.

21. 2015 m. gegužės 5 d. nutartimi ikiteisminio tyrimo teisėjas šį prašymą atmetė, motyvuodamas tuo, kad prašoma priemonė nebūtų naudinga siekiant nustatyti nusikaltimus padariusių asmenų tapatybę ir kad bet kuriuo atveju pagal Įstatymą Nr. 25/2007 leidžiama perduoti judriojo ryšio operatorių saugomus duomenis tik atliekant ikiteisminį tyrimą dėl sunkių nusikaltimų, t. y. už kuriuos pagal Ispanijos baudžiamąjį kodeksą¹⁵ nustatyta didesnė nei penkerių metų laisvės atėmimo bausmė, o tirama veika negali būti kvalifikuojama kaip sunkus nusikaltimas.

22. *Ministerio Fiscal* (Ispanijos prokuratūra), vienintelė proceso šalis, dėl šios nutarties pateikė apeliacinį skundą *Audiencia Provincial de Tarragona* (Taragonos provincijos teismas, Ispanija), tvirtindama, jog turėjo būti nuspręsta įpareigoti perduoti atitinkamus duomenis atsižvelgiant į faktinių aplinkybių pobūdį ir *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) sprendimą panašioje byloje¹⁶.

23. 2016 m. vasario 9 d. nutartimi šis apeliacinis teismas nurodė telefono ryšio operatoriams taikyti laikinąją apsaugos priemonę ir toliau saugoti atmestame prašyme nurodytus duomenis.

24. Šio teismo pateiktoje nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodyta, kad, priėmus skundžiamą nutartį, Ispanijos teisės aktų leidėjas pagal Pagrindinį įstatymą Nr. 13/2015¹⁷ įtraukė du alternatyvius kriterijus, skirtus nusikaltimo sunkumo laipsniui nustatyti. Pirmasis – materialinis kriterijus, siejamas su elgesiu, atitinkančiu nusikalstamų veikų, kurių kriminalinis pobūdis specifinis ir jos yra sunkios, sudėties požymius ir darančiu ypač didelę žalą individualiems ir kolektyviniams teisiniais interesams¹⁸. Antrasis – formalus normatyvinis kriterijus, grindžiamas vien už atitinkamą nusikaltimą nustatyta bausme. Tačiau pagal šį kriterijų nustatytą trejų metų laisvės atėmimo bausmės ribą galima būtų taikyti daugumos nusikalstamų veikų atveju. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, kad valstybės suinteresuotumas saugoti piliečius ir bausti už neteisėtus veiksmus nepateisina neproporcingo asmenų pagrindinių teisių ribojimo.

13 IMEI yra žodžių „International Mobile Equipment Identity“ (tarptautinis judriojo ryšio įrangos identifikatorius) santrumpa. IMEI yra vienintelis identifikavimo kodas, kurį sudaro penkiolika skaičių; jis paprastai užrašytas mobiliojo telefono maitinimo baterijos skyriuje ir ant pakuotės, taip pat sąskaitoje faktūroje, išrašomoje perkant įrenginį.

14 Ispanijos vyriausybė nurodė, kad šis prašymas buvo susijęs su keturiomis telefono ryšio bendrovėmis ir jame buvo pažymėta, kad, jeigu IMEI kodas buvo naudojamas prisijungiant prie vienos iš šių bendrovių telefono ryšio tinklo, o tą tinklą valdė judriojo virtualiojo tinklo operatorius, reikėjo pateikti ir pastarojo surinktus minėtus duomenis.

15 Žr. šios išvados 13 ir 14 punktuose pateiktas nuostatas.

16 Žr. 2010 m. liepos 26 d. *Sala de lo Penal* (Baudžiamųjų bylų skyrius) sprendimą (Nr. 745/2010, ES:TS:2010:4200), prieinamą šiuo interneto adresu:
<http://www.poderjudicial.es/search/contenidos.action?action=contentpdf&database=match=TS&reference=5697924&links=&optimize=20100812&publicinterface=true>.

17 Žr. šios išvados 15 ir paskesnius punktus. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, akivaizdu, kad ši reforma reikšminga nagrinėjant prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Per teismo posėdį Ispanijos vyriausybė pažymėjo, kad šiuo atveju taikytinos naujos teisės normos.

18 T. y. terorizmas ir nusikalstamo susivienijimo padaryti nusikaltimai.

25. Šiomis aplinkybėmis 2016 m. balandžio 6 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. balandžio 14 d., *Audiencia Provincial de Tarragona* (Taragonos provincijos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar pakankamas nusikaltimo sunkumas, kaip kriterijus, kuriuo pateisinamas Chartijos 7 ir 8 straipsniuose pripažintų pagrindinių teisių apribojimas, gali būti nustatytas vien atsižvelgiant į bausmę, kuri gali būti skirta už tiriamą nusikaltimą, ar būtina, kad būtų nustatytas ir nusikalstamo elgesio pavojingumo individualiems ir (arba) kolektyviniams interesams laipsnis?
2. Prireikus, jeigu nusikaltimo sunkumo apibrėžimas vien atsižvelgiant į galimą skirti bausmę atitinka Sąjungos pagrindinius principus, kuriuos Teisingumo Teismas taikė <...> [S]prendime [*Digital Rights*] kaip griežtus direktyvos [kuri šiuo sprendimu pripažinta negaliojančia] kontrolės standartus, koks turėtų būti minimalus šios bausmės dydis? Ar juos atitiktų bendrai nustatytas minimalios trejų metų laisvės atėmimo bausmės reikalavimas?“

26. Bylos nagrinėjimas Teisingumo Teisme buvo sustabdytas 2016 m. gegužės 23 d. pirmininko sprendimu, kol bus paskelbtas Teisingumo Teismo sprendimas *Tele2 Sverige ir Watson ir kt.* (sujungtos bylos C-203/15 ir C-698/15).

27. Paskelbus šį 2016 m. gruodžio 21 d. sprendimą¹⁹, atsakydamas į Teisingumo Teismo pateiktą klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, jog pageidauja, kad jo prašymas priimti prejudicinį sprendimą būtų išnagrinėtas. Jis tvirtino, kad pateikti prejudiciniai klausimai išlieka reikšmingi, nes, nors tame sprendime iš tikrųjų pateikta sunkių nusikaltimų pavyzdžių²⁰, tačiau jame nepakankamai tiksliai nurodytas pažeidimo sunkumo sąvokos materialinis turinys, kuriuo galima remtis kaip kriterijumi vertinant ribojamosios priemonės pagrindimą. Taigi ši sąvoka kelia grėsmę, kad nacionaliniu lygiu bus nustatyti labai platūs duomenų saugojimo ir prieigos prie jų reikalavimai, o taip būtų nepaisoma Sprendime *Tele2* nurodytų pagrindinių teisių. Taigi, priimdamas Pagrindinį įstatymą Nr. 13/2015, Ispanijos teisės aktų leidėjas, nepaisydamas Sprendime *Digital Rights* nurodytų kriterijų²¹, nustatė daug mažesnę nusikaltimų, kuriuos tiriant galima saugoti ir perduoti asmens duomenis, sunkumo ribą, palyginti su Įstatyme Nr. 25/2007 anksčiau nustatytomis taisyklėmis.

28. Gavęs šį atsakymą, 2017 m. vasario 16 d. Teisingumo Teismas atnaujino bylos nagrinėjimą. Rašytines pastabas pateikė Ispanijos, Čekijos, Estijos, Airijos, Prancūzijos, Latvijos, Vengrijos, Austrijos, Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Europos Komisija.

29. Prieš teismo posėdį Teisingumo Teismas Ispanijos vyriausybei pateikė klausimų ir į juos paprašė atsakyti raštu (į šiuos klausimus ji atsakė 2018 m. sausio 9 d.), taip pat pateikė klausimų visoms Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodytoms šalims ir į juos paprašė atsakyti žodžiu.

30. Per 2018 m. sausio 29 d. posėdį Ispanijos prokuratūra, Ispanijos, Čekijos, Danijos, Estijos, Airijos, Prancūzijos, Latvijos, Lenkijos, Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Komisija pateikė pastabas žodžiu.

¹⁹ Žr. šios išvados 4 išnašą.

²⁰ Žr. Sprendimo *Tele2* 103 punktą, kuriame nurodytas „organizuotas nusikalstamumas ir terorizmas“. Pažymiu, kad šie du pavyzdžiai, pateikti ir Sprendimo *Digital Rights* 24 ir 51 punktuose, akivaizdžiai siejami su šiame sprendime negaliojančia pripažintos Direktyvos 2006/24 7–10 konstatuojamosiomis dalimis.

²¹ Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai mini Sprendimo *Digital Rights* 60 punktą, kuriame Teisingumo Teismas nurodė, kad „Direktyvoje 2006/24 nenumatyta jokio objektyvaus kriterijaus, kuris leistų nubrėžti ribas kompetentingų nacionalinių institucijų prieigai prie duomenų ir jų vėlesniam naudojimui nusikaltimų, kurie, atsižvelgiant į Chartijos 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintų pagrindinių teisių ribojimo mastą ir dydį, gali būti laikomi pakankamai sunkiais, kad pateisintų tokių ribojimą, prevencijos, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo tikslais. Priešingai, Direktyvoje 2006/24 apsiribojama tik bendro pobūdžio nuoroda, pateikta jos 1 straipsnio 1 dalyje, į sunkius nusikaltimus, kaip jie apibrėžti kiekvienos valstybės narės nacionalinėje teisėje.“

IV. Analizė

A. Įvadinės pastabos

31. Manau, kad, prieš imantis išsamiai nagrinėti šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktus prejudicinius klausimus, reikia pateikti kelias pastabas dėl specifinio jo dalyko.

32. *Pirma*, atsižvelgdamas į prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodytus duomenis ir Ispanijos vyriausybės pateiktą papildomą informaciją, pažymiu, jog *pagrindinė byla* turi akivaizdžių ypatumų ir pirmiausia skiriasi nuo bylų, kuriose priimti sprendimai *Digital Rights* ir *Tele2*, konteksto²².

33. Iš tikrųjų iš šioje byloje nagrinėjamo policijos institucijų prašymo matyti, kad juo siekta gauti *tik* duomenis, leidžiančius nustatyti telefono numerių, susietų su SIM kortelėmis, kurios buvo įdėtos į vogtą mobilųjį telefoną, savininkų ar naudotojų tapatybę²³. Be to, nustatyta, kad šis prašymas pateiktas dėl aiškiai nurodyto ir neilgo laikotarpio, t. y. dėl 12 dienų²⁴.

34. Šiomis aplinkybėmis priemonė, kurios neleista taikyti, gali turėti poveikį ne visiems asmenims, o ribotam jų skaičiui. Maža to, šie asmenys nėra bet kurie SIM kortelių turėtojai, o specifinio profilio subjektai, nes kalbama apie pasinaudojusius vogtu telefonu po to, kai jis buvo atimtas, o gal net jį tebeturinčius asmenis, todėl jie pagrįstai gali būti įtariamai patys padarę nusikaltimą arba turintys ryšių su nusikaltimą padariusiais asmenimis.

35. Be to, nurodyti duomenys yra ne bet kokios rūšies elektroninių ryšių paslaugų teikėjų turimi „asmens duomenys“²⁵, o tik tie, kurie susiję su nurodytų asmenų civiline tapatybe, t. y. jų vardas, pavardė ir galbūt jų adresas²⁶, vadinamieji „kontaktiniai“ duomenys. Kita informacija apie šiuos asmenis, kurią duomenų apdorojimo sistemose gali saugoti šie teikėjai²⁷, mano nuomone, nenagrinėjama pagrindinėje byloje.

36. Beje, manau, šiuo atveju siekiama surinkti informaciją, susijusią ne su buvimo vietos nustatymu, ne su pranešimais²⁸, o su fiziniais asmenimis, kurie ieškomi dėl to, kad galėjo naudotis elektroninių ryšių paslaugomis iš vogto telefono, net jeigu šie asmenys realiai neskambino. Iš tikrųjų iš Ispanijos prokuratūros Teisingumo Teismui pateiktų paaiškinimų matyti, jog prašomi asmens duomenys, gaunami susiejus konkrečią SIM kortelę ir pavogto telefono aparato IMEI kodą, techniškai gali būti išsiaiškinti paprasčiausiai šį aparatą prijungus prie judriojo ryšio tinklo, net jeigu naudodamasis kortele

22 Šiuo klausimu žr. būtent šios išvados 3 ir 4 išnašas.

23 Mano nuomone, šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodyti „savininkai ar naudotojai“ būtinai yra abonentai ar registruoti naudotojai ar bent asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti (taip pat žr. šios išvados 25 išnašą), o ne SIM kortelę nusipirkę asmenys, apie kuriuos neturima jokių duomenų.

24 Žr. šios išvados 20 punktą.

25 Remiantis Direktyvos 95/46 2 straipsnio a punkte pateikta apibrėžtimi, į kurią padaryta nuoroda Direktyvos 2002/58 2 straipsnyje, „asmens duomenų“ sąvoka apima „bet kurią informaciją, susijusią su asmeniu <...>, kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta“, patikslinant, kad „asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta, yra tas asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta tiesiogiai ar netiesiogiai, ypač pasinaudojus nurodytu asmens identifikavimo kodu arba vienu ar keliais to asmens fizinei, fiziologinei, protinei, ekonominei, kultūrinei ar socialinei tapatybei būdingais veiksniais“. Teisingumo Teismas jau nurodė, kad „privataus gyvenimo gerbimas tvarkant asmens duomenis susijęs su visa informacija“, atitinkančia šią apibrėžtį (žr., be kita ko, 2013 m. spalio 17 d. Sprendimą *Schwarz* (C-291/12, EU:C:2013:670, 26 punktą), ir kad šios apibrėžties taikymo sritis yra labai plati (žr., be kita ko, 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Nowak* (C-434/16, EU:C:2017:994, 33 punktą)).

26 Anot Ispanijos vyriausybės, šių asmenų adreso nebuvo aiškiai prašoma.

27 Tokia informacija kaip subjekto civilinė būklė, jo nacionalinės tapatybės kortelės numeris, banko duomenys ar galbūt telefono abonento numeris.

28 Informaciją apie gaunamus ar siunčiamus skambučių numerius arba apie pranešimų datą, trukmę ar dažnumą, gal net apie jų turinį. Ispanijos vyriausybė patikslino, jog šiuo atveju policija aiškiai nurodė, kad neprašė duomenų, kuriems taikoma pranešimų konfidencialumo apsauga.

iš atitinkamo telefono jos turėtojas iš tikrųjų nė karto nepaskambino, taigi visiškai neatsižvelgiant į tai, ar faktiškai būta pranešimų²⁹. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės patikrinti šį su faktinėmis aplinkybėmis susijusį teiginį, kuris, mano nuomone, pakankamai įtikinamas, kad jį pagrįstai būtų galima laikyti atitinkančiu tikrovę.

37. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, visų pirma, akcentuoju, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamus asmens duomenis prašoma perduoti ne bendrai ir nediferencijuojant, o tikslingai, kiek tai susiję su asmenimis, ir ribotai, kiek tai susiję su trukme. Be to, prašomi perduoti duomenys iš pirmo žvilgsnio neatrodo labai ypatingi, nors Chartijos 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintoms pagrindinėms teisėms gali būti padarytas poveikis dėl priegios prie šios rūšies duomenų³⁰.

38. *Antra*, pažymiu, jog iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies matyti, kad šioje byloje iškelti prejudiciniai klausimai susiję ne su asmens duomenų *saugojimo* elektroninių ryšių sektoriuje sąlygomis, o su nacionalinių valdžios institucijų *prieigos* prie tokių duomenų, išsaugotų šiame sektoriuje veikiančių paslaugų teikėjų, tvarka³¹.

39. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, be kita ko, pažymėjo, kad, remiantis Baudžiamojo proceso kodekso 588 ter j punktu, tam, kad paslaugų teikėjų duomenų apdorojimo sistemose kaupiami elektroniniai duomenys būtų perduoti kompetentingoms institucijoms siekiant panaudoti procese, reikalingas teismo leidimas. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad paslaugų teikėjai tokius duomenis gali saugoti arba pagal atitinkamus teisės aktus, arba savo iniciatyva komerciniais ar kitokiais tikslais.

40. Šiuo atveju matyti, kad asmens duomenis, prie kurių policijos institucijos prašė prieigos, siekdamas atlikti ikiteisminį tyrimą, judriojo ryšio operatoriai galėjo kaupti duomenų apdorojimo sistemose vykdydami Ispanijos įstatyme nustatytą pareigą³². Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikė informacijos šiuo klausimu, ir reikia priminti, kad jo prašyme priimti prejudicinį sprendimą dėmesys sutelktas į galimą prieigą prie duomenų, kurie jau išsaugoti, o klausimas dėl duomenų saugojimo atitikties Sąjungos teisei pagrindinėje byloje nekeliamas³³. Todėl manau, jog reikia remtis prielaida, kad pagrindinėje byloje aptariamais duomenimis išsaugoti pagal nacionalinės teisės aktus, laikantis Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, o tai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės tik patikrinti³⁴.

41. Toliau pateiktuose svarstymuose dar nagrinėsiu preliminariai išdėstytų aplinkybių teisinį poveikį³⁵.

29 Kitaip tariant, šie duomenys galėjo būti gauti paprasčiausiai įjungus atitinkamą mobiliųjų įrenginių ir nesvarbu, ar jis vėliau naudotas savininko ar turėtojo konkrečiam bendravimui su kitais asmenimis.

30 Žr. šios išvados 74 ir paskesnius punktus.

31 Patikslinu, kad apskritai prieiga prie asmens duomenų, mano nuomone, kelia ne mažiau grėsmės Chartijos 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintoms pagrindinėms teisėms nei tokių duomenų saugojimas. Gali kilti net ir didesnis pavojus, nes prieiga prie saugomų duomenų sukonkretina galimą kenksmingą jų panaudojimą.

32 Ispanijos vyriausybė nurodė, kad Ispanijoje teisėtai gali būti saugomi SIM kortelės savininko vardas, pavardė ir pririnktas adresas. Iš tikrųjų, atrodo, iš Įstatymo Nr. 25/2007 1 straipsnio ir 3 straipsnio 1 dalies a punkto 1 papunkčio ii dalies (žr. šios išvados 10 ir paskesnius punktus) matyti, kad judriojo ryšio operatoriai privalo saugoti teikiant paslaugas generuojamus ar tvarkomus duomenis, be kita ko, abonento ar registruoto naudotojo vardą, pavardę ir adresą, nes šie duomenys gali būti reikalingi ryšio šaltiniui išaiškinti ir nustatyti. Primenu, kad šie reikalavimai lygiaverčiai nurodytiems Direktyvos 2006/24, kuri tuo įstatymu perkelta, 3 straipsnyje ir 5 straipsnio 1 dalies a punkto 1 papunkčio ii dalyje.

33 Šią aplinkybę Teisingumo Teismas nurodė ir 2008 m. sausio 29 d. Sprendime *Promusicae* (C-275/06, EU:C:2008:54, 45 punkto pabaiga).

34 Šiuo klausimu žr. 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimą *Bonnier Audio ir kt.* (C-461/10, EU:C:2012:219, 37 punktą).

35 Konkrečiai kalbant, dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos ir dėl atsakymo į pirmąjį prejudicinį klausimą žr. atitinkamai šios išvados 43 ir paskesnius punktus ir 70 ir paskesnius punktus.

B. Dėl Ispanijos vyriausybės pateiktų procesinio pobūdžio prieštaravimų

42. Ispanijos vyriausybė pateikė dviejų rūšių procesinio pobūdžio prieštaravimus, kurių vieni grindžiami Teisingumo Teismo jurisdikcija, o kiti – prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumu; Teisingumo Teismas turės nuspręsti dėl jų prieš priimdamas sprendimą dėl esmės, jeigu to reikės.

1. Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos atsižvelgiant į Sąjungos teisės taikymo sritį

43. Pirmiausia primenu, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, Sąjungos teisės sistemoje užtikrinamos pagrindinės teisės, be kita ko, įtvirtintos Chartijos 7 ir 8 straipsniuose, gali būti taikomos tik jeigu nagrinėjama situacija reglamentuota Sąjungos teisėje³⁶. Be to, Chartijos 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jos nuostatos skirtos valstybėms narėms tik „tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę“, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, susijusią su šia sąvoka³⁷. Taigi, jeigu teisinė situacija nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos dėl jos priimti sprendimo, o nurodytos Chartijos nuostatos *per se* negali pagrįsti šios jurisdikcijos³⁸.

44. Šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausimai susiję tik su Chartijos 7 ir 8 straipsniais ir „Teisingumo Teismo sprendime [*Digital Rights*] taikytais Sąjungos teisės pagrindiniais principais“. Vis dėlto šis teismas mano, kad asmens duomenų apsaugos srityje taikytinose direktyvose, t. y. direktyvose 95/46 ir 2002/58, nustatyta pagrindinės bylos ir Sąjungos teisės sąsaja, reikalaujama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį.

45. *Pirma*, šiuo klausimu pažymiu, jog Ispanijos vyriausybė pirmiausia teigia, kad Teisingumo Teismas neturi reikiamos jurisdikcijos nuspręsti dėl šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nes šis prašymas nesusijęs su Sąjungos teisės taikymu. Be kita ko, ji teigia, kad ginčas pagrindinėje byloje *nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį*, nes jis susijęs su policijos prieiga prie duomenų, kuriai reikalingas teismo sprendimas, kai vykdomas ikiteisminis tyrimas, o tai yra valstybės veiksmai baudžiamosios teisės srityje³⁹, todėl taikomos Direktyvos 2002/58 1 straipsnio 3 dalyje ir Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies pirmoje įtraukoje nustatytos išimtys⁴⁰. Per teismo posėdį Jungtinės Karalystės vyriausybė nurodė, kad pritaria šiam Ispanijos vyriausybės požiūriui.

46. Vis dėlto, manau, Direktyva 2002/58 taikytina tokioms nacionalinėms priemonėms, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje. Iš tikrųjų Sprendime *Tele2* Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad nacionalinės teisės aktai, susiję su duomenų saugojimu kovos su nusikalstamumu tikslais, patenka į šios direktyvos taikymo sritį ne tik dėl to, kad, remiantis šiuo pagrindu, elektroninių ryšių paslaugų teikėjams nustatytos pareigos, bet ir dėl to, kad jose reglamentuojama nacionalinių institucijų prieiga prie vykdančią šią veiklą saugomų duomenų⁴¹. Kaip Komisija, manau, kad tame sprendime pateikti argumentai galioja ir šiuo atveju taikytinoms nacionalinės teisės normoms, įtvirtintoms Įstatyme Nr. 25/2007, siejamame su Ispanijos baudžiamojo proceso kodeksu⁴², iš dalies pakeistu Pagrindiniu įstatymu Nr. 13/2015, todėl turi būti taikomi ir pagrindinės bylos dalykui.

36 Žr., be kita ko, 2017 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Berlio Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 49 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).

37 Žr., be kita ko, 2016 m. spalio 6 d. Sprendimą *Paoletti ir kt.* (C-218/15, EU:C:2016:748, 14 ir paskesni punktai).

38 Žr., be kita ko, 2016 m. gruodžio 1 d. Sprendimą *Daouidi* (C-395/15, EU:C:2016:917, 63 punktą).

39 Anot Ispanijos vyriausybės, tai yra valstybės valdžios institucijų įgyvendinama teisė bausti (*ius puniendi*). Šiuo klausimu žr. generalinio advokato M. Campos Sánchez-Bordona išvadą byloje *Breyer* (C-582/14, EU:C:2016:339, 86–92 punktai).

40 Šiose nuostatose įtvirtinti principai nurodyti ir Direktyvos 2002/58 11 konstatuojamojoje dalyje, kurioje daroma nuoroda į šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalį (žr. šios išvados 6 ir 7 punktus).

41 Žr. Sprendimo *Tele2* 72–81 punktus. Šiuo klausimu taip pat žr. mano išvadą sujungtose bylose *Tele2 Sverige ir kt.* (C-203/15 ir C-698/15, EU:C:2016:572, 88–97 punktai ir 124 punktą).

42 Visų pirma žr. Įstatymo Nr. 25/2007 1 straipsnio 1 dalį ir Baudžiamojo proceso kodekso 579 straipsnio 1 dalį, pakartotus šios išvados 11 ir 17 punktuose, ir, kiek tai susiję su šiais teikėjams nustatyta teisine pareiga, šios išvados 40 punktą.

47. Be to, negalima painioti, pirma, vykdant su viešosios valdžios funkcijomis susijusią veiklą⁴³, t. y. valstybės veiksmus baudžiamosios teisės srityje⁴⁴, *tiesiogiai* tvarkomų asmens duomenų ir, antra, vykdant elektroninių ryšių paslaugų teikėjo komercinio pobūdžio veiklą tvarkomų duomenų, kuriuos *paskui* naudoja kompetentingos valdžios institucijos⁴⁵. Be to, pažymiu, kad neseniai Teisingumo Teismui pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą būtent dėl Direktyvos 2002/58 1 straipsnio 3 dalies išaiškinimo, susijęs su vienos valstybės narės saugumo ir žvalgybos tarnybų naudojamais duomenimis, kuriuos tokie teikėjai joms turi masiškai teikti⁴⁶, o šioje byloje šios problemos, manau, nereikės nagrinėti⁴⁷.

48. *Antra*, pažymiu, kad buvo iškilę ir kitų abejonių dėl *Direktyvos 2002/58 taikymo srities*, lemiančios Teisingumo Teismo jurisdikciją priimti sprendimą šioje byloje, atsižvelgiant į *pagrindinėje byloje nagrinėjamų duomenų rūšį*.

49. Kaip jau nurodžiau⁴⁸, iš dokumentų, pridėtų prie bylos medžiagos, matyti, kad atmestu prašymu įpareigoti suteikti prieigą siekiama gauti informacijos apie telefono numerius atitinkančių SIM kortelių, kurios buvo aktyvuotos pasinaudojus vogtu telefonu, savininkų ar naudotojų tapatybę, kad būtų rasti ši aparatą turėję asmenys, o ne informacijos apie galimus skambučius iš šio aparato.

50. Kitaip tariant, net jeigu, remiantis Ispanijos teisės aktais⁴⁹, galėjo būti paveikta daugiau asmens duomenų, pagrindinė byla susijusi tik su duomenimis apie „naudotojų“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/58 2 straipsnio antros pastraipos a punktą, tapatybę, o ne apie „vietos nustatymą“⁵⁰, kaip tai suprantama pagal 2 straipsnio antros pastraipos c punktą, ir ne apie pačius „pranešimus“, kaip tai suprantama pagal 2 straipsnio antros pastraipos d punktą⁵¹.

51. Anot Ispanijos prokuratūros, Ispanijos, Danijos, Airijos, Latvijos, Jungtinės Karalystės vyriausybių ir Komisijos, tokios kaip šiuo atveju nagrinėjamos informacijos, jeigu į ją atsižvelgiama atskirai, t. y. nesiejant su galbūt perduotais pranešimais, iš esmės neturėtų apimti „srauto duomenų“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal 2 straipsnio antros pastraipos b punktą, kuriame šie srauto duomenys apibrėžti kaip „duomenys, tvarkomi pranešimui perduoti elektroninių ryšių tinklu, taip pat sąskaitoms už tokį perdavimą pateikti“⁵².

52. Žinoma, atrodo, policijos institucijų prašomi tapatybės nustatymo duomenys nesusiję su pačiu pranešimų „srautu“, nes matyti, jog šiuos duomenis galima gauti, nepaisant to, kad iš pavogto aparato galbūt visiškai neskambinta, t. y. net jeigu judriojo ryšio tinklo operatorius tarp asmenų neperdavė nė vieno pranešimo per tiriamą laikotarpį⁵³.

43 Reikia patikslinti, kad su viešosios valdžios funkcijomis susijusi valstybės veikla siejama su valstybei ar valstybinio sektoriaus subjektams priskiriamomis funkcijomis, ypač susijusiomis su teisingumu, policija ir kariuomene, ir jos negali būti deleguotos privatiems subjektams.

44 Kaip antai policijos ar teisminių institucijų tvarkomi duomenys, siekiant nustatyti nusikalstamas veikas padariusius asmenis (pavyzdžiui, gavus ikiteisminio tyrimo teisėjo sutikimą, policijai klausantis pokalbių telefonu surinkti ir išanalizuoti duomenys).

45 Pavyzdžiui, telefono ryšių paslaugos naudotojų kontaktiniai duomenys, naudojami, kaip pagrindinėje byloje, atliekant ikiteisminį tyrimą.

46 Žr. nutartį dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjamoje byloje *Privacy International* (C-623/17), kurioje nurodyti, be kita ko, 2006 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Parlamentas / Taryba ir Komisija* (C-317/04 ir C-318/04, EU:C:2006:346, 56–59 punktai) ir 2009 m. vasario 10 d. Sprendimas *Airija / Parlamentas ir Taryba* (C-301/06, EU:C:2009:68, 88 ir 91 punktai), iš kurių matyti, kad oro transporto keleivių duomenų tvarkymas, nagrinėtas pirmajame sprendime, buvo reikalingas ne dėl paslaugų teikimo, o siekiant apsaugoti visuomenės saugumą, todėl nepateko į Direktyvos 95/46 taikymo sritį.

47 Kadangi, pirma, šiuo atveju pagrindinė byla susijusi ne su masiniu, o su tikslingu duomenų perdavimu, antra, manau, kad Teisingumo Teismo argumentai Sprendime *Tele2* gali būti taikomi ir šiuo atveju, kaip nurodžiau šios išvados 46 punkte.

48 Žr. šios išvados 33 ir paskesnius punktus.

49 Žr. būtent Įstatymo Nr. 25/2007 1 straipsnio 2 dalį ir Baudžiamojo proceso kodekso 579 straipsnio 1 dalį.

50 Iš tikrųjų policijos institucijų prašymu siekiama ne nustatyti pavogto aparato ar jį turėjusių asmenų geografinę buvimo vietą, o tik šių asmenų tapatybę.

51 2 straipsnio nuostatos pakartotos šios išvados 8 punkte.

52 Srauto duomenys reglamentuoti Direktyvos 2002/58 6 straipsnyje.

53 Žr. šios išvados 36 punktą.

53. Vis dėlto manau, kad toks ginčas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, patenka į Direktyvos 2002/58 taikymo sritį, nes šiuo atveju nurodytos su SIM kortelėmis ir jų savininkais susijusios informacijos tvarkymas komerciniu požiūriu būtinas elektroninių ryšių paslaugų teikimui⁵⁴, bent jau sąskaitoms už suteiktas paslaugas pateikti⁵⁵, nesvarbu, ar teikiant šias paslaugas buvo skambinta, ar ne.

54. Iš tikrųjų, atsižvelgdamas į Direktyvos 2002/58 1 straipsnio 1 dalį ir 3 straipsnį⁵⁶, pritariu būtent Komisijos išdėstytaai nuomonei, kad šia direktyva siekiama apskritai reglamentuoti asmens duomenų tvarkymą teikiant elektroninių ryšių paslaugas, todėl į jos taikymo sritį patenka su tokių paslaugų naudotojų tapatybe susiję duomenys, kaip nagrinėjami šioje byloje, o ne vien su konkrečiu pranešimu susiję duomenys. Taip pat, atsižvelgdamas į ta direktyva siekiamą apsaugos tikslą iš esmės saugoti Chartijoje garantuojamas pagrindines teises⁵⁷, manau, kad „pranešimo“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal šį teisės aktą, turi būti aiškinama plačiai ir kad šiuo atveju taikomas joje nustatytas pranešimų konfidencialumo principas⁵⁸.

55. Mano nuomone, ši aiškinimą patvirtina ankstesnis Teisingumo Teismo sprendimas, kuriame jis jau pripažino, kad į Direktyvos 2002/58 taikymo sritį pateko ginčas dėl elektroninių ryšių paslaugų naudotojų vardo, pavardės ir adreso perdavimo⁵⁹. Be to, šios direktyvos 12 straipsnis, kuriame reglamentuotos abonento knygos, tikrai susijęs su šio pobūdžio duomenimis⁶⁰, o šios direktyvos 15 konstatuojamoji dalis atspindi lankstų požiūrį į „pranešimo“ sąvoką, be kita ko, apimančią „adresų informaciją, kurią pateikia pranešimo siuntėjas“⁶¹.

56. Maža to, toks požiūris atitinka EŽTT jurisprudenciją šioje srityje⁶², ir primintina, jog Direktyvos 2002/58 preambulėje akcentuojama, kad ja siekiama užtikrinti pranešimų konfidencialumą ir naudotojų teisę į privatų gyvenimą, laikantis EŽTK, kaip ją išaiškino tas teismas⁶³, nors ji nėra į Sąjungos teisės sistemą formaliai integruotas teisės aktas⁶⁴.

57. Todėl manau, kad toks ginčas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, patenka į Direktyvos 2002/58 taikymo sritį ir kad reikia atmesti Ispanijos vyriausybės pateiktą jurisdikcijos nebuvimu grindžiamą prieštaravimą.

58. Vis dėlto, siekdamas išsamumo, patikslinu, jog, jeigu būtų pripažinta, kad Direktyva 2002/58 tokiu atveju netaikytina, Teisingumo Teismo jurisdikcija priimti sprendimą šioje byloje negalėtų būti grindžiama prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo ir Ispanijos vyriausybės nurodyta Direktyva 95/46.

54 Direktyvos 2002/21 (nustatančios bendrą reguliavimo sistemą šioje srityje) 2 straipsnio c punkte elektroninių ryšių paslauga apibrėžta kaip „paslauga, paprastai teikiama už atlygį, kuri visa ar didžiąja dalimi susideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais <...>“.

55 Aplinkybė, kad duomenų tvarkymas gali būti reikalingas sąskaitoms už paslaugas pateikti, būtent kiek tai susiję su abonentais, nurodyta keliose Direktyvos 2002/58 nuostatose (konkrečiai, 26, 27 ir 29 konstatuojamosiose dalyse; 2 straipsnio antros pastraipos g punkte ir 6 straipsnio 2 ir 5 dalyse). Taip pat šiuo klausimu žr. Sprendimo *Tele2* 86 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

56 Nuostatos, bendrai susijusios atitinkamai su „asmens duomenų tvarkymu elektroninių ryšių sektoriuje“ ir su „asmens duomenų tvarkymu, susijusi[u] su <...> elektroninių ryšių paslaugų teikimu“.

57 Žr. Direktyvos 2002/58 2, 7 ir 11 konstatuojamąsias dalis, 1 straipsnio 1 dalį ir 15 straipsnio 3 dalį.

58 Žr. Direktyvos 2002/58 21 konstatuojamąją dalį, 1 straipsnio 1 dalį ir 5 straipsnį, kuriame konkrečiai reglamentuotas pranešimų konfidencialumas.

59 Žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimą *Promusicae* (C-275/06, EU:C:2008:54, 29–31 punktai ir 45 punktas).

60 Dėl šio 12 straipsnio aiškinimo žr., be kita ko, 2018 m. vasario 13 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Ivashchenko prieš Rusiją*, CE:ECHR:2018:0213JUD006106410, 63 ir paskesni punktai), kaip tai jau nurodyta. Žr. 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Volker und Markus Schecke ir Eifert* (C-92/09 ir C-93/09, EU:C:2010:662, 59 punktas ir jame nurodyta EŽTT jurisprudencija).

61 Toje 15 konstatuojamojoje dalyje nustatyta: „Pranešimas gali apimti bet kokią vardinę (pavadinimą), numerį ar adresų informaciją, kurią pateikia pranešimo siuntėjas arba ryšio naudotojas, kad perduotų pranešimą <...>“.

62 Duomenų, susijusių su asmens privačiu gyvenimu, sąvoką, kaip ji suprantama pagal EŽTK 8 straipsnį (pakartotą šios išvados 8 išnašoje), EŽTK išaiškino plačiai (žr., be kita ko, 2018 m. vasario 13 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Ivashchenko prieš Rusiją*, CE:ECHR:2018:0213JUD006106410, 63 ir paskesni punktai), kaip tai jau nurodyta. Žr. 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Volker und Markus Schecke ir Eifert* (C-92/09 ir C-93/09, EU:C:2010:662, 59 punktas ir jame nurodyta EŽTT jurisprudencija).

63 Žr. Direktyvos 2002/58 3, 11 ir 24 konstatuojamąsias dalis.

64 Žr. būtent Sprendimą *Tele2* (120 punktas, kuriame nurodyta analogija su EŽTT jurisprudencija, ir 126 ir paskesni punktai, kuriuose priminta Sąjungos situacija dėl EŽTK).

59. Iš tikrųjų, kaip pažymėjo Komisija, Direktyva 95/46, žinoma, yra visuotinai taikomas teisės aktas asmens duomenų tvarkymo srityje⁶⁵, tačiau, mano nuomone, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimai netektų reikšmės, jeigu jie būtų nagrinėjami tik šiuo aspektu, nes jais siekiama, kad būtų nustatyta riba, nuo kurios nusikaltimai gali būti kvalifikuojami kaip „sunkūs“, kaip tai suprantama pagal sprendimuose *Digital Rights* ir *Tele2*, nesusijusiuose su tos direktyvos išaiškinimu, suformuotą jurisprudenciją⁶⁶.

2. Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą

60. Ispanijos vyriausybė subsidiariai teigia, kad, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, jog turi jurisdikciją atsakyti į pateiktus klausimus, prašymas priimti prejudicinį sprendimą turėtų būti pripažintas nepriimtiniu dėl dviejų priežasčių.

61. *Pirma*, ši vyriausybė teigia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas *aiškiai nenurodė Sąjungos teisinio pagrindo*, dėl kurio Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą.

62. Šiuo klausimu primintina, kad, remiantis suformuota jurisprudencija, bendradarbiaudamas pagal SESV 267 straipsnį, Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl prejudicinių klausimų, kuriems taikoma svarbos prezumpcija, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės normos išaiškinimas ar galiojimo vertinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus⁶⁷.

63. Vis dėlto manau, jog šiuo atveju Ispanijos vyriausybės pateiktas kaltinimas yra nepagrįstas. Iš tikrųjų, atsižvelgdamas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nurodytą informaciją, manau, jog jis tinkamai nurodė, kurios Sąjungos teisės nuostatos, jo manymu, yra reikšmingos. Primenu, jog, *pirma*, pateikti klausimai susiję su Chartijos 7 ir 8 straipsniais, antra, šis teismas nurodė, kad direktyvos 95/46 ir 2002/58 yra ta sąsaja, kuri būtina turi egzistuoti tarp pagrindinėje byloje taikytinų nacionalinės teisės aktų ir Sąjungos teisės⁶⁸, ir, galiausiai, kad Direktyva 2002/58 siekiama užtikrinti visapusišką pagarbą Chartijos 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintoms teisėms⁶⁹, kaip nurodyta šios direktyvos 2 konstatuojamojoje dalyje.

64. Reikia pridurti, jog nesvarbu tai, kad vienas iš prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodytų Ispanijos teisės aktų, t. y. Įstatymas Nr. 25/2007, yra skirtas perkelti Direktyvai 2006/24, o ji panaikinta po to, kai Sprendime *Digital Rights* buvo pripažinta negaliojančia⁷⁰. Kaip teisingai nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, būtų neteisinga nuspręsti, kad šiuo atveju Teisingumo Teismui pateikti prejudiciniai klausimai dėl to panaikinimo netenka reikšmės. Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad su šiais klausimais susijusi sritis – asmens duomenų apsauga – patenka į Sąjungos kompetencijos sritį ir kad ginčas pagrindinėje byloje patenka į Sąjungos teisės akto, t. y. Direktyvos 2002/58, kurią turėjo iš dalies pakeisti negaliojančia pripažinta Direktyva 2006/24, taikymo sritį⁷¹.

65 O Direktyvoje 2002/58 reglamentuotas konkretus elektroninių ryšių sektorius (žr., be kita ko, tos direktyvos 4 ir 10 konstatuojamąsias dalis ir 1 straipsnio 1 ir 2 dalis).

66 Primenu, kad „sunkių nusikaltimų“, kaip valstybių narių veiksmus ribojančio kriterijaus, sąvoka įtvirtinta Direktyvoje 2006/24 dėl duomenų saugojimo, kuri Sprendime *Digital Rights* buvo pripažinta negaliojančia, paskui Teisingumo Teismas ją vartojo Sprendime *Tele2*, aiškindamas Direktyvos 2002/58 nuostatas, atsižvelgdamas į nacionalinės teisės aktus, susijusius su duomenų saugojimu ir prieiga prie jų (taip pat žr. šios išvados 3 ir 4 išnašas). Mano nuomone, iš to išplaukia, kad, jeigu Direktyva 2002/58 būtų pripažinta šiuo atveju netaikytina, nereikėtų pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo prašomo tos sąvokos išaiškinimo.

67 Žr., be kita ko, 2015 m. birželio 16 d. Sprendimą *Gauweiler ir kt.* (C-62/14, EU:C:2015:400, 24 ir 25 punktai) ir 2018 m. vasario 22 d. Sprendimą *Porras Guisado* (C-103/16, EU:C:2018:99, 34 punktas).

68 Taip pat žr. šios išvados 44 punktą.

69 Taip pat žr. Sprendimą *Tele2* (82 punktas).

70 Taip pat žr. šios išvados 10 punktą. Pažymėtina, kad panaši situacija buvo vienoje iš bylų, kuriose priimtas Sprendimas *Tele2* (žr. 15 ir 63 punktus).

71 Dėl šio aspekto žr. šios išvados 45 ir paskesnius punktus.

65. Beje, pažymėtina, jog dauguma Teisingumo Teismui pastabas pateikusių šalių nurodė, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalį, siejamą su Chartijos 7 ir 8 straipsniais, ir remiantis sprendimais *Digital Rights* ir *Tele2*. Pritariu šiai nuomonei ir patikslinu, kad žodžiai „baudžiamosios veikos“, o ne „sunkūs nusikaltimai“ toje Direktyvoje 2002/58 vartojami tik 15 straipsnio 1 dalyje⁷².

66. *Antra*, Ispanijos vyriausybė teigė, jog *Chartijos 7 straipsnis*, kuris yra šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindinis elementas, *nereikšmingas*, nes pagrindinėje byloje prašoma taikyti procesinė prievartos priemonė nesusijusi su pranešimų klausymusi, taigi ji negali padaryti poveikio pranešimų konfidencialumui, todėl klausimai yra hipotetiniai.

67. Manau, jog Chartijos 7 straipsnis tikrai reikšmingas šioje byloje, todėl prašymas priimti prejudicinį sprendimą nėra hipotetinio pobūdžio. Nors iš tikrųjų šiuo atveju nėra grėsmės, kad bus pažeista teisė į pranešimų konfidencialumą atsižvelgiant į pagrindinėje byloje nagrinėjamos priemonės dalyką⁷³, vis dėlto tokio pobūdžio priemonė gali riboti toje nuostatoje garantuojamą teisę į privataus gyvenimo gerbimą, nors šis ribojimas, manau, nėra rimtas⁷⁴.

68. Iš tikrųjų, kaip Teisingumo Teismas ne kartą nusprendė, asmens duomenų perdavimas trečiajam asmeniui, kaip antai valdžios institucijai, yra Chartijos 7 straipsnyje įtvirtintos pagrindinės teisės apribojimas, nesvarbu, kaip perduota informacija bus vėliau naudojama. Tas pats pasakytina, kiek tai susiję, be kita ko, su elektroninių ryšių paslaugų teikėjais, apie asmens duomenų saugojimą ir prieigą prie jų, kai juos siekia panaudoti viešosios valdžios institucijos⁷⁵.

69. Taigi manau, kad Ispanijos vyriausybės nurodytą nepriimtinumą grindžiamą pagrindą reikia atmesti, todėl reikia nuspręsti dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą esmės.

C. Dėl reikiamų elementų, kad nusikaltimas būtų pripažintas pakankamai sunkiu, o tai pateisintų nurodytą pagrindinių teisių ribojimą (pirmasis klausimas)

70. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės prašo išaiškinti elementus, į kuriuos reikia atsižvelgti, siekiant nustatyti, kad nusikaltimai pakankamai sunkūs, todėl pateisinamas Chartijos 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintų pagrindinių teisių ribojimas saugant asmens duomenis ir suteikiant prieigą prie jų, remiantis Sprendime *Digital Rights*, vėliau Sprendime *Tele2* suformuota jurisprudencija.

⁷² Taip pat žr. šios išvados 71 punktą.

⁷³ Žr. šios išvados 36 ir 52 punktus.

⁷⁴ Dėl to, kad šiuo atveju ribojimas nėra rimtas, žr. šios išvados 74 ir paskesnius punktus.

⁷⁵ Žr., be kita ko, Sprendimą *Digital Rights* (26 ir paskesni punktai) ir 2017 m. liepos 26 d. Nuomonę *Accord PNR UE-Canada* (1/15, EU:C:2017:592, 124 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

71. Šiuo klausimu primenu, jog Sprendime *Digital Rights* Teisingumo Teismas vartojo „sunkių nusikaltimų“ sąvoką⁷⁶, – kartais kartu su „nusikalstamumo“ sąvoka⁷⁷ – kaip nurodytų pagrindinių teisių ribojimo, kurį lėmė su asmens duomenimis susijusios Sąjungos teisės nuostatos, t. y. Direktyva 2006/24, tikslo ir proporcingumo patikrinimo kriterijų. Patikslinu, kad ši sąvoka, kurios nėra Direktyvoje 2002/58⁷⁸, buvo vartojama Direktyvoje 2006/24⁷⁹, kurios negaliojimas nagrinėtas tame sprendime. Paskui Sprendime *Tele2* Teisingumo Teismas šias dvi sąvokas⁸⁰ vartojo kaip tą patį vertinimo kriterijų, tačiau tąkart dėl valstybių narių priimtų nuostatų atitikties Sąjungos teisei⁸¹.

72. Konkrečiau kalbant, pirmuoju prejudiciniu klausimu Teisingumo Teismo prašoma nuspręsti, ar, vertinant „sunkaus nusikaltimo“, galinčio pateisinti Chartijos 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintų pagrindinių teisių ribojimą, kiek tai susiję su asmens duomenimis, egzistavimą, reikia atsižvelgti tik į bausmę, kurią galima skirti už atitinkamą nusikaltimą, ar reikia atsižvelgti ir į ypač žalingą neteisėtų veiksmų pobūdį individualiems ir kolektyviniams teisiniams interesams.

73. Vis dėlto, kaip ir Komisija, manau, jog, prieš priimant sprendimą dėl šio klausimo, reikia išsiaiškinti, ar tokioje kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamas ribojimas yra pakankamai rimtas, kad pagal Sąjungos teisę būtų reikalaujama ši ribojimą pateisinti kova su sunkiais nusikaltimais tam, kad jis būtų leidžiamas. Iš tikrųjų, jeigu taip nėra, manau, kad Teisingumo Teismas turėtų pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašomą reikšmingų Europos Sąjungos nuostatų išaiškinimą, prieš tai performulavęs pateiktą pirmąjį prejudicinį klausimą⁸², kiek tai būtina atsižvelgiant į pagrindinės bylos aplinkybes⁸³.

1. Dėl atsižvelgimo į tai, kad ginčijamas ribojimas nerimtas

74. *Pirmiausia*, reikia įrodyti, kad tokie veiksmai, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, gali pažeisti Chartijos 7 ir 8 straipsniuose garantuojamas pagrindines teises, todėl *gali būti* laikomi šių teisių *ribojimu*, kaip tai suprantama pagal sprendimuose *Digital Rights* ir *Tele2* suformuotą jurisprudenciją.

75. Žinoma, kaip Ispanijos ir Danijos vyriausybės teigė pateikdamos pastabas žodžiu⁸⁴ ir kaip nurodžiau⁸⁵, duomenys, prie kurių prieigos prašo už nagrinėjamą ikiteisminį tyrimą atsakingos institucijos, atrodo, yra mažiau ypatingi nei tam tikrų kitų kategorijų asmens duomenys⁸⁶, nes atitinkamas prašymas susijęs tik su asmenų, dėl kurių vykdomas šis ikiteisminis tyrimas, t. y. pasinaudojant vogtu mobiliuoju telefonu, kuris yra šio ikiteisminio tyrimo dalykas, aktyvuotų telefono numerių naudotojų, vardais, pavardėmis ir galbūt adresais.

76 Žr. Sprendimo *Digital Rights* 24, 41, 49 ir 57–61 punktus.

77 Žr. Sprendimo *Digital Rights* 41, 42, 51 ir 59 punktus.

78 Primintina, kad terminas „baudžiamosios veikos“ vartojamas vienintelį kartą, t. y. Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje.

79 Iš esmės Direktyvos 2006/24 9 konstatuojamojoje dalyje, 21 konstatuojamojoje dalyje ir 1 straipsnio 1 dalyje.

80 Dėl „sunkių nusikaltimų“ sąvokos žr. Sprendimo *Tele2* 105, 106 ir 119 punktus, o dėl „nusikalstamumo“ sąvokos žr. to sprendimo 102, 103, 108, 110, 111, 114, 115, 118, 125 ir 134 punktus.

81 T. y. Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 daliai, pagal kurią valstybės narės gali patvirtinti priemonę, kuria nukrypstama nuo komunikacijos ir su ja susijusio duomenų srauto slaptumo principo, jeigu ji yra būtina, tinkama ir proporcinga demokratinės visuomenės priemonė, atsižvelgiant į šioje nuostatoje nurodytus tikslus.

82 Pažymėtina, kad antrasis prejudicinis klausimas pateiktas tik subsidiariai.

83 Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, jog tam, kad Teisingumo Teismas pateiktų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų išspręsti jo nagrinėjamą bylą, prireikus Teisingumo Teismas turi performuluoti jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2018 m. vasario 22 d. Sprendimą *SAKSA* (C-185/17, EU:C:2018:108, 28 punktą)).

84 Ispanijos vyriausybė akcentavo, kad iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų duomenų negalima nustatyti, pavyzdžiui, atitinkamo asmens profilio.

85 Žr. šios išvados 35–37 punktus.

86 Primenu, jog Direktyvos 95/46 8 straipsnyje nustatytos specialios taisyklės, taikomos tvarkant „asmens duomenis, kurie atskleidžia rasinę ar etninę kilmę, politines, religines ar filosofines pažiūras, priklausymą profesinėms sąjungoms, taip pat [tvarkant] duomenis apie asmens sveikatą ar intymų gyvenimą“. Dėl ypatingų duomenų sąvokos ir jų tvarkymo žr. „Europos duomenų apsaugos teisės vadovo“, parengto remiant Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrai ir Europos Tarybai 2014 m., kurio atnaujinta versija prieinama interneto adresu <https://www.coe.int/fr/web/data-protection/home>, p. 46 ir paskesnius, taip pat p. 94 ir paskesnius.

76. Vis dėlto manau, jog, siekiant nustatyti, ar asmens duomenims turi būti taikoma Sąjungos teisės, būtent Direktyvos 2002/58⁸⁷, apsauga, nesvarbu tai, ar prašyme dėl saugojimo ar perdavimo nurodyta informacija yra ypatinga, ar ne. Iš tikrųjų, kaip pažymėta pirmuosiuose teisėkūros darbuose šioje srityje, „atsižvelgiant į duomenų naudojimo tikslą, bet kurie su asmeniu susiję duomenys, net ir akivaizdžiai negalintys pakenkti, gali būti ypatingi (pavyzdžiui, paprasčiausias pašto adresas)“⁸⁸. Maža to, Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad, siekiant nustatyti Chartijos 7 straipsnyje įtvirtintų pagrindinių teisių *apribojimo buvimą*, „nelabai svarbu, ar atitinkama su privačiu gyvenimu susijusi informacija yra ypatingo pobūdžio ir ar dėl šio apribojimo suinteresuotieji asmenys galbūt patyrė nepatogumų“⁸⁹.

77. Be to, primenu, jog asmens duomenų perdavimas tretiesiems asmenims, net tokiai viešosios valdžios institucijai, kaip kriminalinės policijos biuras, yra Chartijos 7 straipsnyje garantuojamos pagrindinės teisės apribojimas⁹⁰, taip pat jeigu ši informacija perduodama dėl ikiteisminio tyrimo, beje, ši situacija aiškiai nurodyta Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalyje⁹¹. Reikia pridurti, kad šios rūšies veiksmai gali riboti ir Chartijos 8 straipsnyje garantuojamą pagrindinę teisę į asmens duomenų apsaugą, nes jie reiškia asmens duomenų tvarkymą⁹².

78. Todėl, mano nuomone, reikia konstatuoti, kad tokia priemonė, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, yra Chartijos 7 ir 8 straipsnyje įtvirtintų pagrindinių teisių ribojimas.

79. Vis dėlto manau, jog šios bylos aplinkybėmis, kad būtų galima nukrypti nuo elektroninių ryšių konfidencialumo principo, trūksta vieno esminio elemento, kurį Teisingumo Teismas nurodė tam, kad šiame tokio ribojimo pateisinimo etape būtų galima reikalauti, kad būtų nustatytas „sunkus nusikaltimas“, kurį apibrėžti prašo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Manau, jog šiuo atveju elementas, kurio *trūksta* tam, kad būtų atsakyta į to teismo pateiktą pirmąjį prejudicinį klausimą, kaip jis jį suformulavo, yra *ginčijamo ribojimo rimtumas*, t. y. veiksnys, kuriam esant reikėtų rimtesnio pagrindimo.

80. Šiuo klausimu pažymiu, jog Sprendime *Digital Rights* Teisingumo Teismas akcentavo, kad nagrinėtų teisės aktų nulemtas ribojimas buvo didelio masto ir itin rimtas, ir nurodė būtent tai, kad „Direktyva 2006/24 bendrai taikoma visiems asmenims ir visoms elektroninio ryšio priemonėms bei visiems srauto duomenims visiškai jų nediferencijuojant, nenumatant kokių nors ribojimų ar išimčių pagal kovos su sunkiais nusikaltimais tikslo kriterijų“⁹³.

81. Teisingumo Teismas panašiai nusprendė ir Sprendime *Tele2*: „[pagal] Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalį <...> draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose kovos su nusikalstamumu tikslais numatyta pareiga bendrai nediferencijuojant saugoti visus su visais abonентаis ir registruotais naudotojais susijusius srauto ir vietos nustatymo duomenis, perduodamus bet kokia

87 Tam tikrų duomenų ypatingas pobūdis nurodytas tik Direktyvos 2002/58 25 konstatuojamojoje dalyje, tačiau iš jos negalima daryti išvados, kad tai yra bendrasis reikalavimas.

88 Žr. 1990 m. rugsėjo 13 d. Komisijos komunikatą dėl asmenų apsaugos Bendrijoje tvarkant asmens duomenis ir informacinių sistemų saugumo (COM(90) 314 *final*, p. 20).

89 Žr. 2017 m. liepos 26 d. Nuomonę *Accord PNR UE-Canada* (1/15, EU:C:2017:592, 124 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją). Šį klausimą nagrinėjo ir EŽTT (žr. 2000 m. vasario 16 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Amann prieš Šveicariją* (CE:ECHR:2000:0216JUD002779895, 68–70 punktai)).

90 Žr. šios išvados 68 punktą. Taip pat žr. 2018 m. vasario 8 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Ben Faiza prieš Prancūziją* (CE:ECHR:2018:0208JUD003144612, 66–68 punktai) dėl teismo nurodymo perduoti informaciją apie telefono naudojimą.

91 Suformuluota taip: „užkardant, tiriant ir nustatant baudžiamąsias veikas [ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą]“.

92 Šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Nuomonę *Accord PNR UE-Canada* (1/15, EU:C:2017:592, 126 punktą ir jame nurodyta jurisprudenciją).

93 Sprendimo *Digital Right* 57 punktą. Dėl aptariamo ypatingo ribojimo rimtumo taip pat žr. to sprendimo 37, 39, 47, 48, 60 ir 65 punktus.

elektroninio ryšio priemone“⁹⁴. Tame sprendime taip pat tarpusavyje susieti, pirma, ypatingas taip konstatuoto „ribojimo rimtumas“ ir, antra, būtinybė pateisinti tokio masto Chartijos 7 ir 8 straipsniuose garantuojamų pagrindinių teisių ribojimą remiantis tokios ypatingos svarbos bendrojo intereso pagrindu, kokia yra „kova su sunkiais nusikaltimais“⁹⁵.

82. Ši konstatuoto ribojimo rimtumo ir jį pateisinančio motyvo rimtumo sąsaja nustatyta atsižvelgiant į proporcingumo principą⁹⁶. Be to, atrodo, EŽTT savo jurisprudencijoje dėl EŽTK 8 straipsnio⁹⁷ nustatė sąsają, lygiavertę tai, kuri, mano nuomone, nustatyta sprendimuose *Digital Rights* ir *Tele2*.

83. Tačiau, kaip nurodžiau pirmiau⁹⁸ ir kaip tai akcentavo būtent Prancūzijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Komisija, pagrindinėje byloje nagrinėjamo ribojimo pobūdis skiriasi nuo Teisingumo Teismo nagrinėto tuose dviejuose pirmesniuose sprendimuose dėl kelių aspektų. Todėl tokios priemonės, kaip nagrinėjama šiuo atveju, atitiktis Sąjungos teisei turi būti nagrinėjama kitaip.

84. Šiuo atveju tai nėra priemonė, pagal kurią nustatyta pareiga bendrai nediferencijuojant saugoti visus su visais abonentais ir registruotais naudotojais susijusius srauto ir vietos nustatymo duomenis, perduodamus bet kokia elektroninio ryšio priemone. Kalbama apie tikslinę priemonę, kuria siekiama kompetentingoms institucijoms išteisminio tyrimo tikslu suteikti prieigą prie paslaugų teikėjų komerciniais tikslais turimų duomenų ir kuri susijusi tik su konkrečios ryšio priemonės konkrečios kategorijos abonentų ar naudotojų, t. y. tų, kurių telefono numeris buvo aktyvuotas pasinaudojant mobiliuoju telefonu, dėl kurio vagystės vyksta išteisminis tyrimas, per ribotą laikotarpį (12 dienų), tapatybę (pavarde, vardu ir galbūt adresu)⁹⁹.

85. Be to, nagrinėjamame prašyme suteikti prieigą nurodytiems asmenims galintys kilti žalingi padariniai yra nežymūs ir riboti. Iš tikrųjų prašomi duomenys skirti konkrečiam su procesine prievartos priemone susijusiam naudojimui ir neatskleidžiami visuomenei¹⁰⁰. Maža to, policijos institucijoms suteikiamai prieigos galimybei pagal Ispanijos teisę taikomos procesinės garantijos, nes taikoma teisminė kontrolė, dėl kurios, beje, ir buvo atmetas policijos prašymas pagrindinėje byloje.

94 Sprendimo *Tele2* rezoliucinės dalies 1 punktą.

95 Remiantis Sprendimo *Tele2* 102 punktu, „[a]tsižvelgiant į nagrinėjamų pagrindinių teisių ribojimo, kurį lemia nacionalinės teisės aktai, kuriuose kovos su nusikalstamumu tikslais numatyta pareiga saugoti srauto ir vietos nustatymo duomenis, rimtumą, pažymėtina, kad tokią priemonę gali pateisinti tik kovos su sunkiais nusikaltimais tikslas (pagal analogiją, kiek tai susiję Direktyva 2006/24, žr. Sprendimo *Digital Rights* 60 punktą [kuriame buvo formuluotė „atsižvelgiant į <...> ribojimo mastą ir dydį“])“ (kursyvu išskirta mano). Sprendimo *Tele2* 115 punkte šie argumentai pakartoti dėl prieigos prie tokių duomenų. Dėl nagrinėjamo ypatingo ribojimo rimtumo taip pat žr. to sprendimo 97 ir 100 punktus.

96 Sprendimo *Tele2* 115 punkte akcentuota: „kadangi <...> [nacionalinės] teisės aktais [kuriais nukrypstama nuo elektroninių pranešimų konfidencialumo principo,] siekiamas tikslas turi būti susietas su pagrindinių teisių apribojimo, kurį lemia tokia prieiga, rimtumu, užkardant, tiriant ir nustatant baudžiamąsias veikas, tokią prieigą prie saugomų duomenų gali pateisinti tik kova su sunkiais nusikaltimais“ (kursyvu išskirta mano).

97 Iš tikrųjų šis teismas ne kartą akcentavo būtinybę palyginti, pirma, valstybės interesą užtikrinti nacionalinį saugumą taikant poveikį asmens duomenims darančias priemones ir, antra, asmens teisės į privataus gyvenimo gerbimą ribojimo rimtumą, t. y. du valstybės diskreciją lemiančius veiksniai, ypač kai ji siekia užkardyti sunkius nusikaltimus ar dėl jų vykdyti baudžiamąjį persekiojimą. Žr. 1987 m. kovo 26 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Leander prieš Švediją* (CE:ECHR:1987:0326JUD000924881, 59 punktas), 2006 m. birželio 26 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Weber ir Saravia prieš Vokietiją* (CE:ECHR:2006:0629DEC005493400, 106, 125 ir 126 punktai) ir 2015 m. gruodžio 4 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Roman Zakharov prieš Rusiją* (CE:ECHR:2015:1204JUD004714306, 232 ir 244 punktai).

98 Žr. šios išvados 32 ir paskesnius punktus.

99 Pažymėtina, kad 2017 m. liepos 26 d. Nuomonėje *Accord PNR UE-Canada* (1/15, EU:C:2017:592, būtent 194 ir 207–209 punktai) Teisingumo Teismas vertino ir ribojimų dėl numatomo sudaryti susitarimo būtinumą, nagrinėdamas jame numatytų duomenų naudojimo ir saugojimo tvarką, atsižvelgdamas būtent į ypatingą šių priemonių kontekstą, jų konkretumą ir trukmę.

100 Taip galėtų nutikti, pavyzdžiui, su asmens tapatybės duomenimis, paskelbtais spaudos straipsnyje ar interneto tinklalapyje.

86. Nurodytų pagrindinių teisių ribojimas dėl šių perduodamų civilinės tapatybės duomenų, mano nuomone, nėra itin rimtas¹⁰¹, nes vien tokio pobūdžio ir taip apriboti duomenys nesuteikia įvairios ir (arba) tikslios informacijos apie atitinkamus asmenis¹⁰², todėl šiomis konkrečiomis aplinkybėmis nedaro tiesioginio ir stipraus poveikio jų privataus gyvenimo neliečiamumui¹⁰³.

87. *Todėl*, kaip Komisija, manau, jog, siekiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti ginčui, dėl kurio į jį kreiptasi, išspręsti reikšmingą informaciją, reikia *performuluoti* pirmąjį prejudicinį klausimą taip, kad Teisingumo Teismo pateiktinas atsakymas būtų susijęs su Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalies išaiškinimu atsižvelgiant į tokias aplinkybes, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, t. y. į nurodytų pagrindinių teisių ribojimą, kuris nėra itin rimtas ir grindžiamas kova su nusikaltimais, dėl kurių sunkumo kyla abejonų.

88. Šiuo klausimu primintina, jog atsižvelgiant į tai, kad Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalyje pateiktas išsamus tikslų, galinčių pateisinti nacionalinės teisės aktus, kuriais nukrypstama nuo elektroninių ryšių konfidencialumo principo, sąrašas, prieiga prie saugomų duomenų turi realiai ir tiksliai atitikti vieną iš tų tikslų¹⁰⁴. Tarp šių tikslų nurodytas bendrojo intereso tikslas „užkardant, tiriant ir nustatant *baudžiamąsias veikas*“ [užtikrinti *baudžiamųjų veikų* užkardymą, tyrimą, nustatymą ir dėl jų vykdomą baudžiamąjį persekiojimą]¹⁰⁵ ir nieko nepasakyta apie jų sunkumą.

89. Iš vartojamų terminų matyti, jog nebūtina, kad atitinkamos ribojamosios priemonės taikymą pagal tą 15 straipsnio 1 dalį pateisinantys nusikaltimai būtų kvalifikuojami kaip „sunkūs“, kaip tai suprantama pagal sprendimuose *Digital Rights* ir *Tele2* suformuotą jurisprudenciją. Mano nuomone, tik jeigu ribojimas yra itin rimtas, kaip bylose, kuriose priimti tie sprendimai, patys tokį ribojimą galintys pateisinti nusikaltimai turi būti itin sunkūs. Tačiau, jeigu ribojimas nėra rimtas, reikia taikyti šioje nuostatoje suformuluotą pagrindinį principą, t. y. kad bet kokios rūšies „nusikaltimai“ gali pateisinti tokį ribojimą.

90. Manau, jog reikia užtikrinti, kad šiuose dviejuose sprendimuose Teisingumo Teismo nustatyti reikalavimai nebūtų aiškinami pernelyg plačiai, kad nebūtų ribojama ar bent pernelyg ribojama valstybių narių galimybė nukrypti nuo Direktyvoje 2002/58 nustatytos tvarkos, kuri joms suteikta pagal šios direktyvos 15 straipsnio 1 dalį, kai įsikišimu į nagrinėjamą privatų gyvenimą siekiama teisėto tikslo ir jo apimtis ribota, kaip antai įsikišimu, kurį šiuo atveju gali lemti kriminalinės policijos biuro prašymas. Konkrečiau kalbant, manau, jog pagal Sąjungos teisę nedraudžiama kompetentingoms valdžios institucijoms suteikti prieigos prie elektroninių ryšių paslaugų teikėjų turimų asmens tapatybės duomenų, leidžiančių surasti įtariamus nesunkų nusikaltimą padariusius asmenis.

91. Todėl siūlau Teisingumo Teismui *į performuluotą pirmąjį prejudicinį klausimą atsakyti*, kad Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalį, siejamą su Chartijos 7 ir 8 straipsniais ir 52 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad priemonė, pagal kurią nacionalinėms kompetentingoms valdžios institucijoms kovos su nusikaltimais tikslu leidžiama suteikti prieigą prie telefono numerių, aktyvuotų

101 Šiuo klausimu žr. 2001 m. lapkričio 23 d. Budapešte sudarytą Europos Tarybos konvenciją dėl elektroninių nusikaltimų, kurią pasirašė visos Europos Sąjungos valstybės narės (prieinama šiuo interneto adresu:

https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/185?coconventions_WAR_coeconventionsportlet_languageId=fr_FR) ir kurios 18 straipsnyje nustatyta pareiga priimti teisės aktus, kurie leistų kompetentingoms institucijoms nurodyti paslaugų teikėjui joms pateikti jo turimą abonentinę informaciją, kaip antai „tapatybę, <...> adresą, telefono <...> numerį“.

102 Kaip teisingai nurodė Danijos vyriausybė, policijos gaunami duomenys, kaip šiuo atveju, apie darant nusikalstamą veiką naudotas SIM kortelės savininko vardą, pavardę ir adresą iš esmės nesiskiria, pavyzdžiui, nuo gautos informacijos apie darant nusikaltimą naudotos transporto priemonės savininką.

103 Priešingai nei informacija, kuria ypač kišamasi į privatų gyvenimą, kaip antai pranešimų atsekamumas ir atitinkamų asmenų profilio nustatymas, nagrinėtas bylose, kuriose priimti Sprendimas *Digital Rights* (žr. 26–29 ir 37 punktus) ir Sprendimas *Tele2* (žr. 97–100 punktus).

104 Žr., be kita ko, Sprendimo *Tele2* 90 ir 115 punktus.

105 Kursyvu išskirta mano.

pasinaudojant konkrečiu mobiliuoju telefonu per nustatytą laikotarpį, naudotojų tapatybės nustatymo duomenų tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, yra toje direktyvoje ir Chartijoje garantuojamų pagrindinių teisių ribojimas, kuris nėra pakankamai rimtas, kad tokią priegai reiktų suteikti tik jeigu atitinkamas nusikaltimas yra sunkus.

92. Atsižvelgiant į siūlomą atsakymą, toliau dėl išsamumo pateikiamos tik subsidiarios pastabos.

2. Dėl nusikaltimo pakankamam sunkumui apibūdinti reikšmingų kriterijų galimo nustatymo

93. Jeigu, priešingai, nei siūlau, Teisingumo Teismas nuspręs, kad, nepaisant ypatingų pagrindinės bylos aplinkybių, šioje byloje reikia nustatyti, ką reiškia „sunkus nusikaltimas“, kaip tai suprantama pagal sprendimuose *Digital Rights* ir *Tele2* suformuotą jurisprudenciją¹⁰⁶, visų pirma reikės kelti klausimą, ar toks kvalifikavimas tikrai yra *autonomiška* Sąjungos teisės sąvoka, todėl Teisingumo Teismas turi pateikti jos apibrėžtį. Kaip ir Prancūzijos vyriausybė, siūlydama pagrindinį atsakymą, nemanau, kad taip yra, dėl toliau nurodytų priežasčių.

94. Pirmiausia pažymiu, kad Direktyvoje 2006/24, kurioje pradėta vartoti „sunkaus nusikaltimo“ sąvoka¹⁰⁷, ji nebuvo apibrėžta, o šiuo klausimu buvo daroma nuoroda į valstybių narių teisės sistemas¹⁰⁸. Be to, sprendimuose *Digital Rights* ir *Tele2* pateikti reikšmingi argumentai, mano nuomone, neturi būti suprantami kaip tokie, kuriais siekiama, kad būtų suderintos valstybėse narėse galiojančios teisės normos, susijusios su šios sąvokos turiniu.

95. Šiuo klausimu primenu, kad baudžiamosios teisės aktai ir baudžiamojo proceso nuostatos priklauso valstybių narių kompetencijai, vis dėlto jų teisės sistemos gali paveikti šioje srityje priimtose Sąjungos teisės nuostatos¹⁰⁹. Pagal SESV 83 straipsnio 2 dalį tik jeigu valstybių narių baudžiamosios teisės nuostatų suderinimas pasirodo būtinas užtikrinant Sąjungos politikos veiksmingą įgyvendinimą srityje, kurioje taikomos derinimo priemonės, Sąjunga gali priimti direktyvas, kuriomis siekiama nustatyti būtiniausias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo atitinkamoje srityje. Tačiau, atsižvelgiant į esamą Sąjungos teisės raidos etapą, nėra visuotinai taikomų nuostatų, kuriose būtų suderinta „sunkaus nusikaltimo“ sąvoka¹¹⁰.

96. Manau, jog kompetentingos valstybių narių institucijos iš esmės turi įgaliojimus nustatyti, kas yra „sunkus nusikaltimas“. Vis dėlto, gavęs valstybių narių teismų prašymus priimti prejudicinį sprendimą, Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad būtų laikomasi visų Sąjungos teisės reikalavimų, ir, be kita ko, garantuoti nuoseklų Chartijos nuostatų teikiamos apsaugos taikymą.

97. Pažymiu, kad nagrinėjamas teisinis kvalifikavimas gali ne tik įvairuoti, nelygu valstybė narė, pagal kiekvienos iš jų tradicijas ir nustatytus prioritetus, bet ir, atsižvelgiant į baudžiamosios politikos gaires, bėgant laikui kisti, t. y. griežtėti ar švelnėti, siekiant atsižvelgti į nusikalstamumo raidą¹¹¹ ir apskritai į visuomenės pokyčius ir nacionalinius poreikius būtent baudžiamosios teisės srityje.

106 T. y. jeigu Teisingumo Teismas nuspręs, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas ribojimas yra pakankamai rimtas, kad būtų atsakyta į pirmąjį prejudicinį klausimą, kaip jį suformulavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, arba, kad šiuo atžvilgiu nesvarbu tai, jog tas ribojimas nėra rimtas.

107 Žr. šios išvados 71 punktą.

108 Direktyvos 2006/24 1 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, kad ja „siekiama suderinti valstybių narių nuostatas, susijusias su <...> elektroninių ryšių paslaugų <...> teikėjų pareigomis <...>, ir tuo siekiant užtikrinti, kad duomenys būtų prieinami *sunkių nusikaltimų, kaip jie apibrėžti kiekvienos valstybės narės nacionalinėje teisėje*, tyrimo, atskleidimo ir baudžiamojo persekiojimo tikslu“ (kursyvu išskirta mano). Taip pat žr. šios direktyvos 21 konstatuojamąją dalį.

109 Žr., be kita ko, 2011 m. rugsėjo 15 d. Sprendimą *Dickinger ir Ömer* (C-347/09, EU:C:2011:582, 31 punktas) ir 2011 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *Achughbabian* (C-329/11, EU:C:2011:807, 33 punktas).

110 Taip pat šiuo klausimu žr. šios išvados 112 punktą.

111 Dėl nusikalstamumo dinamikos taip pat žr. mano išvadą sujungtose bylose *Tele2 Sverige ir kt.* (C-203/15 ir C-698/15, EU:C:2016:572, 214 punktas).

98. Be to, reikia akcentuoti, jog atsižvelgiant į tai, kad egzistuoja dideli sankcijų skalių, kurios paprastai taikomos skirtingose valstybėse narėse, skirtumai¹¹², nusikaltimo sunkumas siejamas ne tik su bausmės, kuri gali būti už jį skirta, dydžiu. Atsakymas į klausimą, ar nusikaltimas sunkus, yra labai santykinis, nes jį lemia atitinkamoje valstybėje narėje paprastai taikomų sankcijų skalė. Todėl aplinkybė, kad vienoje valstybėje narėje nustatyta nedidelė laisvės atėmimo bausmė, o gal net alternatyvi laisvės atėmimui bausmė, nereiškia atitinkamos rūšies nusikaltimo sunkumo¹¹³.

99. Manau, reikia paisyti kiekvienos valstybės narės baudžiamosios teisės sistemos ypatumų, jeigu Sąjungos teisėje nenustatyta jas griežtai saistanti pareiga, pagal analogiją tam, ką Teisingumo Teismas nusprendė dėl visuomenės saugumo apsaugos¹¹⁴, o ši sąvoka, mano nuomone, yra artima kovos su sunkiais nusikaltimais sąvokai, visų pirma atsižvelgiant į Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio formuluotę.

100. Todėl subsidiariai manau, jog „sunkių nusikaltimų“ sąvoka, kaip tai suprantama pagal sprendimuose *Digital Rights* ir *Tele2* suformuotą jurisprudenciją, nėra autonomiška Sąjungos teisės sąvoka, kurios turinį turi nustatyti Teisingumo Teismas, nors Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą leidžiančią nukrypti nuostatą valstybės narės turi taikyti laikydamosi Sąjungos teisėje nustatytų įpareigojimų, be kita ko, paisydamos Chartijoje garantuojamų pagrindinių teisių, o tai kontroliuoja Teisingumo Teismas.

101. Šiuo klausimu pažymėtina, jog iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos visų pirma matyti, kad, nors toje 15 straipsnio 1 dalyje valstybėms narėms leidžiama riboti tam tikrų toje direktyvoje nustatytų teisių ir pareigų apimtį, ji turi būti aiškinama siaurai ir negali lemti to, kad tų teisių ir pareigų ribojimas iš esmės taptų taisykle¹¹⁵. Todėl valstybės narės „sunkaus nusikaltimo“ sąvokos negali aiškinti pernelyg plačiai.

102. Antra, visiškai subsidiariai: jeigu Teisingumo Teismas nuspręs, kad ta sąvoka yra autonomiška, tada jis turės atsakyti į tokį klausimą, kaip jį suformulavo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, taigi ir nuspręsti dėl kriterijų, leidžiančių Sąjungos lygiu vertinti, ar nusikaltimas yra pakankamai sunkus, kad pateisintų Chartijos 7 ir 8 straipsniuose įtvirtintų pagrindinių teisių ribojimą.

112 Pavyzdžiui, 2016 m. liepos 7 d. Komisijos ataskaitoje dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu nurodyta, kad už tokius sunkius nusikaltimus, kaip dalyvavimas nusikalstamoje organizacijoje, valstybių narių nustatytos bausmės labai skiriasi (nuo 3 mėnesių iki 17 metų laisvės atėmimo bausmės). Žr. Ataskaitos Europos Parlamentui ir Tarybai pagal 2008 m. spalio 24 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/841/TVR dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu 10 straipsnį (COM(2016) 448 *final*, p. 7) 2.1.4.1 punktą.

113 Kaip nurodė Danijos vyriausybė, Danijoje taikomos švelnesnės bausmės, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, tačiau tai nereiškia, kad nusikaltimas nėra labai sunkus. Pavyzdžiui, už vaikų pornografinės medžiagos laikymą skiriama vieno metų laisvės atėmimo bausmė, o kitose valstybėse narėse už tą pačią veiką ji gali būti iki 10 metų laisvės atėmimo, tačiau tai nepaneigia išvados, kad šis nusikaltimas dėl savo pobūdžio yra labai sunkus.

114 Žr., be kita ko, 2012 m. gegužės 22 d. Sprendimą *I* (C-348/09, EU:C:2012:300, 21–23 punktai), kuriame nurodyta, kad „pagal Sąjungos teisę valstybėms narėms nėra nustatyta viena vertybių sistema, kiek tai susiję su veiksmų, kurie gali būti laikomi prieštaraujanciais viešajai tvarkai, vertinimu“, ir „valstybės narės, atsižvelgdamos į savo nacionalinius poreikius, kurie gali skirtis, nelygu valstybė narė ir laikotarpis, iš esmės gali laisvai apibrėžti viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo reikalavimus, visų pirma kaip pagrindinio laisvo asmenų judėjimo principo išimties pateisinimą“, vis dėlto „visoje Sąjungoje šie reikalavimai turi būti suprantami siaurai, taip, kad kiekviena valstybė narė be Europos Sąjungos institucijų kontrolės negalėtų vienašališkai nustatyti jų aprėpties“.

115 Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Tele2* 89 ir paskesnius punktus, kiek tai susiję su esmine pareiga užtikrinti pranešimų ir su jais susijusių srauto duomenų konfidencialumą.

103. Konkrečiau kalbant, Teisingumo Teismas turės nurodyti, ar, siekiant nustatyti, kad padarytas „sunkus nusikaltimas“, kaip tai suprantama pagal minėtą jurisprudenciją, pakanka remtis už inkriminuojamą nusikaltimą galima skirti bausmę, ar, be to, reikia, kad neteisėti veiksmai būtų ypač pavojingi individualiems ar kolektyviniams teisiniams interesams. Šiuo klausimu, kaip Danijos, Ispanijos, Prancūzijos, Vengrijos, Austrijos, Lenkijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės, manau, jog reikia pasirinkti ne pirmą nurodytos galimybės dalį, o antrąją ir iš esmės pirmumą teikti apibrėžčiai, grindžiamai *vertinimo kriterijų daugetu*¹¹⁶.

104. Kiek tai susiję su nusikaltimo sunkumu, galinčiu pateisinti prieigą prie duomenų, manau, jog, remiantis proporcingumo principu, neįmanoma nustatyti inkriminuojamų veikų sunkumo atsižvelgiant vien į bausmę, kuri gali būti už jas skirta. Iš tikrųjų, atsižvelgdamas į didelius dar vis egzistuojančius valstybių narių baudžiamosios teisės sistemų skirtumus, manau, jog vien galima skirti sankciją, nesvarbu, ar dėl bausmės rūšies kokybinio aspekto ir (ar) dėl bausmės dydžio kiekybinio aspekto, negali būti laikoma atspindinčia ypatingą nusikaltimo sunkumą.

105. Nors bausmė turi ypatingą reikšmę, kiekvienu konkrečiu atveju turi būti atsižvelgiama ir į kitus objektyvius požymius. Konkrečiau kalbant, reikia atsižvelgti, pirma, į su inkriminuojamu nusikaltimu susijusias aplinkybes, t. y. ar neteisėti veiksmai yra tyčiniai, ar yra sunkinančių aplinkybių ir (arba) yra nusikaltimų recidyvas, ir, antra, į visuomenės interesų, kuriuos nusikaltimą padaręs asmuo galėjo pažeisti, svarbą ir (arba) žalą, kurią galėjo patirti nuo nusikaltimo nukentėjęs asmuo, dydį¹¹⁷, ir, galiausiai, atitinkamoje valstybėje narėje paprastai taikomų bausmių skalę¹¹⁸. Mano nuomone, atsižvelgiant būtent į šią alternatyvių vertinimo kriterijų, kurių sąrašas neišsamus, visumą, prireikus nusikaltimas turi būti kvalifikuojamas kaip „sunkus“, kaip tai suprantama pagal nagrinėjamą Teisingumo Teismo jurisprudenciją.

106. Be to, manau, jog siūlomas aiškinimas atitinka požiūrį, kurį EŽTT taikė savo jurisprudencijoje dėl „nusikaltimų užkardymo“, kaip tikslo, leidžiančio pateisinti EŽTK 8 straipsnyje įtvirtintos teisės į privatų gyvenimą ribojimą, jeigu tenkinami ir kiti reikalavimai¹¹⁹. Mano nuomone, iš šios jurisprudencijos matyti, kad šioje srityje EŽTK valstybės dalyvės gali pagrįstai remtis kova su tam tikrų kategorijų nusikaltimais¹²⁰, atsižvelgdamos ne vien į galimą už juos skirti bausmę, bet veikiau į skirtingus vertinimo veiksnius, tarp kurių tinkami ir aptariamų nusikaltimų pobūdis, ir su jais susiję viešieji bei privatieji interesai¹²¹.

116 Patikslinu, jog Čekijos ir Estijos vyriausybės iš esmės siūlo atsakyti taip, kad nusikaltimų pakankamą sunkumą galima nustatyti kaip kriterijų, pateisinantį Chartijos 7 ir 8 straipsnyje pripažintų pagrindinių teisių ribojimą, remiantis tik galima skirti bausmę, vis dėlto šios vyriausybės mano, kad kiekviena valstybė narė turėtų galėti savo nuožiūra nustatyti ir kitus objektyvius kriterijus, atspindinčius jos teisės sistemos ypatumus, jei mano, kad to reikia.

117 Pritariu Prancūzijos vyriausybės požiūriui, jog savaime suprantama, kad žala pagrindiniams tautos interesams, institucijoms ar valstybės teritorijos vientisumui dėl savo pobūdžio siejama su „sunkiais nusikaltimais“, tačiau jiems turi būti priskiriami ir kiti nusikaltimai, pavyzdžiui, žmogaus gyvybei, fiziniam ar psichiniam neliečiamumui ir asmens orumui, taip pat žala turtui, kai nukentėjęs asmuo patiria didelę turtingą žalą, arba serijiniai nusikaltimai, kuriais sistemingai pažeidžiama viešoji tvarka. Dėl paskutinio aspekto Vengrijos vyriausybė nurodė ir galimybę atsižvelgti į tai, kad nacionaliniu lygiu nusikalstamumo struktūroje ypač padaugėja tam tikrų nusikaltimų.

118 Šiuo atžvilgiu taip pat žr. šios išvados 98 punktą.

119 Remiantis EŽTK 8 straipsnio 2 dalimi, toks ribojimas pateisinamas tik jeigu jis nustatytas įstatyme, juo siekiama vieno ar kelių iš šioje dalyje išvardytų teisėtų tikslų ir jis yra būtinas demokratinėje visuomenėje šiam tikslui ar šiems tikslams pasiekti.

120 EŽTT nusprendė, kad atitinkamus nusikaltimus piliečiai turi galėti lengvai atskirti, bet dėl šio numatomumo reikalavimo valstybės neprivalo išsamiai išvardyti tų nusikaltimų, dėl kurių gali būti taikoma tokia priemonė (konkrečiai žr. 2015 m. gruodžio 4 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Roman Zakharov prieš Rusiją*, CE:ECHR:2015:1204JUD004714306, 244 punktą).

121 Žr., be kita ko, 2006 m. birželio 26 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Weber ir Saravia prieš Vokietiją* (CE:ECHR:2006:0629DEC005493400, 106 ir 115 punktai), 2008 m. gruodžio 4 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Marper prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:2008:1204JUD003056204, 104 ir 119 punktai) ir 2017 m. gegužės 30 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Trabaja Rueda prieš Ispaniją* (CE:ECHR:2017:0530JUD003260012, 39 ir 40 punktai).

107. Todėl manau, kad jeigu „sunkių nusikaltimų“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal sprendimuose *Digital Rights* ir *Tele2* suformuotą jurisprudenciją, Teisingumo Teismas nuspręstų laikyti autonomiška Sąjungos teisės sąvoką, ją reikėtų aiškinti taip, kad nusikaltimo sunkumas, galintis pateisinti kompetentingų nacionalinės valdžios institucijų prieigą prie asmens duomenų, remiantis Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalimi, turi būti vertinamas atsižvelgiant ne vien į galimą skirti bausmę, bet ir į visus kitus objektyvius vertinimo kriterijus, kaip antai pirmiau nurodytuosius.

D. Dėl reikalaujamo minimalaus bausmės dydžio, kuris apibūdina nurodytų pagrindinių teisių ribojimą pateisinantį pažeidimo pakankamą sunkumą, subsidiariai pateikiamos apibrėžties (antrasis klausimas)

108. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės Teisingumo Teismo prašo, pirma, nustatyti, koks turi būti minimalus galimos skirti bausmės dydis, kad nusikaltimas būtų kvalifikuojamas kaip „sunkus“, kaip tai suprantama pagal sprendimuose *Digital Rights* ir *Tele2* suformuotą jurisprudenciją, ir, antra, nuspręsti, ar trejų metų laisvės atėmimo bausmės riba, nustatyta Ispanijos baudžiamojo proceso kodekse po 2015 m. reformos¹²², atitinka Sąjungos teisės reikalavimus.

109. Šie klausimai pateikti tik subsidiariai, jeigu, atsakydamas į pirmąjį prejudicinį klausimą, Teisingumo Teismas nuspręstų, kad nusikaltimo sunkumas, t. y. pagal tą jurisprudenciją pagrindinių teisių ribojimą pateisinantį veiksnys, turi būti nustatomas atsižvelgiant tik į galimos skirti laisvės atėmimo bausmės kiekybinę išraišką.

110. Atsižvelgdamas į siūlomą atsakymą į pirmąjį prejudicinį klausimą, manau, jog Teisingumo Teismui nereikės priimti sprendimo dėl antrojo prejudicinio klausimo. Vis dėlto, siekdamas išsamumo, ir šiuo klausimu pateiksiu pastabą.

111. Kiek tai susiję su *antrojo klausimo pirma dalimi*, beje, kaip Čekijos ir Estijos vyriausybės, manau, jog vien *galimos skirti bausmės dydis*, leidžiantis nusikaltimą kvalifikuoti kaip „sunkų“, neturi būti vienodai nustatytas visoje Sąjungos teritorijoje, atsižvelgiant į atsakyme į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pirmąjį klausimą pateiktus argumentus¹²³.

112. Beje, ir Sąjungos teisės aktuose įvairiai apibrėžiama tai, ką reikėtų laikyti „sunkiu nusikaltimu“, konkrečiau kalbant, kiek tai susiję su bausmės dydžio riba, kurią pasiekus galimas toks kvalifikavimas. Iš tikrųjų galima konstatuoti, kad pagal SESV 83 straipsnio 1 dalį priimtuose Sąjungos teisės aktuose nustatytos skirtingo dydžio laisvės atėmimo bausmės, vis dėlto jos skiriamos už nusikaltimus, kurie priskiriami prie „ypač sunkių nusikaltimų“¹²⁴, kaip tai matyti, pavyzdžiui, iš Direktyvos 2011/92/ES¹²⁵ 3 straipsnio ir Direktyvos (ES) 2017/541¹²⁶ 15 straipsnio, t. y. iš teisės aktų, susijusių atitinkamai su kova su seksualine prievarta prieš vaikus ir kova su terorizmu. Taigi pats Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė nepateikti vienodos „sunkaus nusikaltimo“ apibrėžties, grindžiamos nustatytos galimos skirti bausmės kiekybine išraiška.

¹²² Žr. šios išvados 15 ir paskesnius punktus.

¹²³ Žr. šios išvados 93 ir paskesnius punktus.

¹²⁴ Primintina, jog, remiantis SESV 83 straipsnio 1 dalimi, galima nustatyti „minimalias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo ypač sunkių nusikaltimų, turinčių tarptautinį pobūdį“ ir išvardytų šiame straipsnyje.

¹²⁵ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/68/TVR (OL L 335, 2011, p. 1), kurios 3 straipsnyje nustatyta už šiame straipsnyje nurodytas „su seksualine prievarta susijusias nusikalstamas veikas“ laisvės atėmimo bausmių skalė: nuo ne trumpesnės kaip vienerių metų iki ne trumpesnės kaip dešimties metų.

¹²⁶ 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl kovos su terorizmu, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičianti Tarybos sprendimą 2005/671/TVR (OL L 88, 2017, p. 6), kurios 15 straipsnio 3 dalyje nustatytos mažiausios galimos skirti aštuonių ar penkiolikos metų laisvės atėmimo bausmės, atsižvelgiant į šios direktyvos 4 straipsnyje nurodytų skirtingų „su teroristine grupe susijusių nusikalstamų veikų“ sudėtis.

113. Primintina, jog valstybėms narėms suteiktą laisvę savo nuožiūra nustatyti minimalų baudmės dydį, reikalaujamą tam, kad nusikaltimai galėtų būti laikomi „sunkiais“, riboja šią sritį reglamentuojančios Sąjungos teisės nuostatos ir principas, pagal kurį išimtis negali būti aiškinama taip plačiai, kad faktiškai taptų bendrąja taisykle¹²⁷.

114. Šiuo atveju, nors kiekviena valstybė narė turi galimybę vertinti, kokia baudmės riba yra tinkama sunkiam nusikaltimui apibūdinti, jos nustatyta riba, atsižvelgiant į šioje valstybėje paprastai taikomų baudmių dydį¹²⁸, negali būti tokia maža, kad Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalyje nurodytos draudimo kaupti ir naudoti asmens duomenis išimtys taptų principais, kaip tai teisingai pažymėjo Airijos vyriausybė.

115. Maža to, neginčijama, jog pagal Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalį leidžiamas Chartijos 7 ir 8 straipsniuose garantuojamų teisių apribojimas visada siejamas ir su bendrųjų reikalavimų, kylančių iš Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje nustatyto proporcingumo principo, laikymusi¹²⁹.

116. Kiek tai susiję su *antrojo klausimo antra dalimi*, Estijos vyriausybė ir Komisija nurodė, kad, pirma, riba, grindžiama vien ne mažiau kaip *trejų metų laisvės atėmimo bausme*, iš esmės yra pakankama tam, kad nusikaltimas būtų kvalifikuotas kaip „sunkus“, kaip tai suprantama pagal Sprendime *Digital Rights* suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl prieigos prie asmens duomenų, ir, antra, kad apskritai tokia riba nėra akivaizdžiai nesuderinama su Sąjungos teise¹³⁰, konkrečiau kalbant, su Direktyvos 2002/58 15 straipsnio 1 dalimi.

117. Vis dėlto manau, jog būtų geriau, jeigu Teisingumo Teismas nepateiktų savo pozicijos dėl konkrečios galimos skirti baudmės kiekybinės išraiškos, nes tai, kas tinka tam tikroms valstybėms narėms, nebūtinai tiks ir kitoms, ir tai, kas dabar gali būti pasakyta apie tam tikros rūšies nusikaltimus, ateityje gali pasikeisti, kaip jau nurodžiau¹³¹. Kadangi nagrinėjamai ribai nustatyti reikalingas sudėtingas vertinimas, kuris laikui bėgant gali kisti, manau, jog šiuo klausimu reikalingas atsargumas ir ši klausimą turi vertinti Sąjungos teisės aktų leidėjas jam suteiktų įgaliojimų srityje arba kiekvienos valstybės narės teisės aktų leidėjas, paisydamas Sąjungos teisėje nustatytų reikalavimų.

118. Dėl pastarojo aspekto pažymiu, jog šiuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė bendrosios taisyklės ir Direktyvoje 2002/58 nustatytų leidžiančių nukrypti nuostatų sukeitimo vietomis grėsmę, kuri jau minėta¹³², pažymėdamas, kad „[Ispanijos teisės aktų leidėjo 2015 m. nustatyta¹³³] trejų metų riba susijusi su dauguma nusikalstamų veikų sudėčių“. Kitaip tariant, šio teismo nuomone, po Baudžiamojo proceso kodekso reformos dabar Ispanijoje galiojantis nusikaltimų, galinčių pateisinti pagal Chartijos 7 ir 8 straipsnius saugomų teisių apribojimus, sąrašas realiai yra toks, kad jis apima daugumą Baudžiamajame kodekse nustatytų nusikaltimų.

127 Taip pat žr. šios išvados 101 punktą.

128 Šiuo klausimu žr. šios išvados 98 punktą.

129 Žr., be kita ko, Direktyvos 2002/58 11 konstatuojamąją dalį ir 15 straipsnio 1 dalį ir Sprendimo *Tele2* 94–96 punktus ir 116 punktą.

130 Be šios išvados 125 ir 126 išnašose nurodytų nuostatų, žr., be kita ko, 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/681 dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimo teroristinių nusikaltimų ir sunkių nusikaltimų prevencijos, nustatymo, tyrimo ir patraukimo už juos baudžiamojon atsakomybėn tikslais (OL L 119, 2016, p. 132), kurios 3 straipsnio 9 dalyje „sunkūs nusikaltimai“ apibrėžti kaip šios direktyvos „II priede išvardyti nusikaltimai, už kuriuos pagal valstybės narės nacionalinę teisę baudžiama laisvės atėmimo bausme arba įsakymu sulaikyti, kurio ilgiausias terminas – bent treji metai“.

131 Žr. šios išvados 97 punktą.

132 Žr. šios išvados 101 punktą.

133 Šios išvados 15 ir paskesniuose punktuose nurodyta reforma.

119. Tačiau, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas apribojimas yra rimtas, ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytas rezultatas pasitvirtintų, mano nuomone, toks rezultatas neatitiktų šiems apribojimams taikomo proporcingumo reikalavimo¹³⁴. Manau, jog taip yra, nepaisant Ispanijos vyriausybės nurodyto teisminės kontrolės buvimo, nes dėl šios vykdomos kontrolės yra galimybė tik drausti taikyti tas priemones, kurios, įvertintos kiekvienu konkrečiu atveju, pripažįstamos savavališkomis ir pernelyg ribojančiomis, bet apskritai nesumažinamas šios rūšies priemonių taikymas ir plėtojimas.

120. Galiausiai pabrėžiu, jog visame šame skirsnyje siūlomas požiūris, manau, suderinamas su EŽTT jurisprudencija dėl asmens duomenų apsaugos. Žinoma, kaip nurodė Airijos vyriausybė ir Komisija, EŽTT nusprendė, kad nacionalinės teisės aktai, kuriuose „sunkūs“ nusikaltimai, pateisinantys kišimąsi į privatų gyvenimą, apibrėžti remiantis galima skirti trejų metų laisvės atėmimo ar griežtesne bausme, yra pakankamai aiškūs¹³⁵. Vis dėlto manau, jog tas teismas nenustatė bausmės kiekybinės išraiškos kaip absoliutaus ir nekintančio pagal šią apibrėžtį taikomo kriterijaus, nes toje jurisprudencijoje, atrodo, pagrindinis dėmesys sutelktas į reikalavimą, kad piliečiai galėtų pakankamai aiškiai numatyti ne bausmę, kuri jiems gali būti skirta, o veikiau nusikaltimų, dėl kurių galimas toks ribojimas, pobūdį¹³⁶. Be to, nors EŽTT pripažįsta, kad valstybės turi tam tikrą laisvę vertinti, ar būtinas toks ribojimas ir kiek jis būtinas, jis nustatė, kad šiai diskrecijai taikoma kontrolė Europos lygiu¹³⁷. Konkrečiai kalbant, jis užtikrina, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimo grėsmei, kylančiai dėl teisės aktuose nurodytos tokios didelės nusikaltimų įvairovės, kad galiausiai ribojamosios priemonės galėtų būti pateisinamos daugumos nusikaltimų atveju¹³⁸.

121. Manau, darytina išvada, kad, jeigu, priešingai, nei siūlau, Teisingumo Teismas nuspręstų, kad, siekiant nusikaltimą kvalifikuoti kaip „sunkų“, kaip tai suprantama pagal Sprendime *Digital Rights* suformuotą jurisprudenciją, reikia atsižvelgti tik į galimą skirti bausmę, tada reikėtų atsakyti į antrąjį prejudicinį klausimą taip, kad valstybės narės gali nustatyti šiuo tikslu reikšmingos bausmės minimalų dydį, jeigu laikomasi pagal Sąjungos teisę keliamų reikalavimų, visų pirma reikalavimų, pagal kuriuos Chartijos 7 ir 8 straipsniuose garantuojamų pagrindinių teisių ribojimai galimi tik išimtiniais atvejais ir turi atitikti proporcingumo principą.

V. Išvada

122. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Audiencia Provincial de Tarragona* (Taragonos provincijos teismas, Ispanija) pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB, 15 straipsnio 1 dalį, siejamą su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsniais ir 52 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad priemonė, pagal kurią nacionalinėms kompetentingoms valdžios institucijoms kovos su nusikaltimais tikslu leidžiama turėti prieigą prie

134 Žr. šios išvados 115 punktą.

135 Šiuo klausimu žr. 2010 m. gegužės 18 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Kennedy prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:2010:0518JUD002683905, 34 ir 159 punktai) ir 2015 m. gruodžio 4 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Roman Zakharov prieš Rusiją* (CE:ECHR:2015:1204JUD004714306, 244 punktas).

136 Žr. šios išvados 106 punktą.

137 Žr., be kita ko, 1978 m. rugsėjo 6 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Klass ir kiti prieš Vokietiją* (CE:ECHR:1978:0906JUD000502971, 49 punktas) ir 2010 m. gegužės 18 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Kennedy prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:2010:0518JUD002683905, 153 ir 154 punktai).

138 Žr. 2009 m. vasario 10 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Iordachi ir kiti prieš Moldovą* (CE:ECHR:2009:0210JUD0002519802, 44 punktas), kuriame nuspręsta, kad Moldovos teisės aktai nepakankamai aiškūs, be kita ko, dėl to, kad daugiau nei pusė baudžiamajame kodekse nustatytų nusikalstamų veikų pateko į nusikaltimų, dėl kurių gali būti taikoma procesinė prievartos priemonė, t. y. telefoninių pokalbių klausymas, kategoriją. Taip pat žr. 2015 m. gruodžio 4 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *Roman Zakharov prieš Rusiją* (CE:ECHR:2015:1204JUD004714306, 248 punktas).

telefono numerių, aktyvuotų pasinaudojant konkrečiu mobiliuoju telefonu per ribotą laikotarpį, naudotojų tapatybės nustatymo duomenų tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, yra toje direktyvoje ir Chartijoje garantuojamų pagrindinių teisių ribojimas, kuris nėra pakankamai rimtas, kad tokią priegą reikėtų suteikti tik tais atvejais, kai atitinkamas nusikaltimas yra sunkus.